

نجاک مرگ، گزینہ گیری تپ پیران بیان کنم، دیوی بود از دیہات آن (امیر خسرو) اور
 (ارو) بیان کرنا۔ بقول آصفیہ ذکر کرنا پیکار دولت است سواد بیانہ را پکارتی نزل شد
 کرنا کہنا حال یا کیفیت یا سرگزشت دہرانا۔ شہ چرخ آستانہ را پکارتی عرض کند کہ
 مؤلف عرض کرتا ہے کہ کسی بات کی صراحت حیف است کہ وجہ تسمیہ این معلوم نہ شد
 کرنا کے معنوں میں بھی مستعمل ہے۔ (ارو) بیاتہ ایک شہر کا نام کہا گیا ہے جو
 بیان نمودن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر ہند میں واقع تھا اور ابتدا میں دار السلطنہ اگر
 این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ مراد اس کا ایک موضع تھا۔ مذکر۔
 بیان کردن است کہ گذشت (ظاہر کاشانی) سیالی یا بختیہ بقول شمس در فارسی زبان
 کہی کشودہ زبان خلقتہ من طین و گہی نمودہ بیان نام پرودہ سرود است مؤلف عرض کند کہ
 خلقتی من نار (ارو) دیکھو بیان کردن۔ دیگر بختیہ فارسی زبان ازین ساکت بعض معانی
 ساکت بقول برہان و ناصر بیعت اول بروزن ہرگز اس را تسلیم نہ حیف است کہ از تعریف مزید این
 زمانہ نام شہریت در ہندوستان کہ نیل از انجا قاہرہ ظاہر کرکب از بیان ویای نسبت معلوم می شود
 خیزد و آن چیزی باشد کہ بدان چیز ہارنگ کہند جمعی نیت کہ سرود واضح و بند باشد (ارو) یا
 صاحب جہانگیری در طقات گوید کہ شہری کہ در قالی فارسی میں ایک رگنی کا نام ہے جس کا ترجمہ خاص
 اگر کہ بالفعل دار الملکت ہندوستان است زبان اردو میں معلوم نہ ہو سکا۔ نوٹ۔

ساوا بقول برہان و ناصر بیعت اول بروزن سزاوار یعنی تغل و کار و عمل باشد صاحب شہر
 گوید کہ فیادار ہم بہین معنی می آید صاحب سروری ہر بانش (ناصر خسرو) من نقش ہی بند

توجا رہی ہاں ہاں اسے مرابا تو ہر شغل و بیاوار ہاں **مؤلف** عرض کند کہ اسم جامد فارسی قدیم است
 دیگر بیچ (ارو) شغل بکام عمل - مذکر -

ساور اصطلاح بقول اسد بجوا کہ فرنگی موقوفہ در اولش کہ نفع و سود ہم یاری می دہد
 یعنی نفع و سود **مؤلف** عرض کند کہ ظاہر امر و اللہ اعلم بحقیقۃ الحال معاصرین عجم ازین ساکت
 حاضر بیاوردن می نماید و کنایہ از معنی بالا و جا - فارسی قدیم باشد (ارو) نفع - مذکر - کچھو
 دارد کہ این را خرید علیہ یا ور گیریم بزبادت بازار کے دوسرے معنی -

سیاہ بقول برہان کبیر اول بروزن سیاہ نام رودخانہ ایست در نواحی لاہور صاحب جہانگیر
 گوید کہ رودیت بس عظیم کہ آب آن بغایت گوارا است و ہم او در بلخات خود ذکر این کردہ
 (استاد فخری ۵) با توانائی و قوت بہر اسید ہی پپیل از ان شیر گشتی لب رود سیاہ پ صاحبان
 ناصری و جامع ہم ذکر این کردہ اند - خان آرزو در سراج گوید کہ رودخانہ ایست از جملہ پنج دریا
 پنجاب ہندوستان کہ از زیر شہر سلطان پور گذر و منبعش کوہ سواک است و فرماید کہ این گرنہ
 لغت ہندیت لیکن ذرا شعار استادان واقع شدہ **مؤلف** عرض کند کہ معاصرین عجم مثل پنجاب
 این را لغت فارسی دانند و لیکن حیف است کہ وجہ تسمیہ معلوم نہ شد (ارو) سیاہ پنجاب سے
 ایک ندی کا نام ہے - مؤنث -

بی باد و رخت نمی جنبد مثل بہا چون خبری را زبان زد عام و خاص می بیند این مثل
 گوید کہ یعنی ہر چہ بزبانہا افتاد و صورت تذکار پذیر را ز ند مقصود از استعمال این ہمین کہ خبر مشہور
 البتہ رہ بجائی می برد **مؤلف** عرض کند کہ فارسی چینی حقیقت داشته باشد کہ بزبان آمد (ارو)

دکن میں کہتے ہیں شہ بارہ بغیر تہذیبیہ کہتے ہیں ہتی یا یہ کہتے ہیں
 قریب قریب اسی فارسی مثل کا ترجمہ ہے اس کا استعمال
 اس مقام پر ہوتا ہے جہاں کسی مشہور خبر کی اصلیت
 کی رائی ہوشداجب کسی کی تعریف یا ظلم کی شہرت
 ہوتی ہے تو اس کہاوت کا استعمال ہوتا ہے یعنی
 کچھ تو صحیح ہوگا جب ہی تو مشہور ہے۔

ذکر این معنی دوم کرده و صاحبان جامع و
 بحر عم بر معنی دوم قانع صاحب فدائی ہذا
 معنی اول گوید کہ (۳) گستاخ و جبور باشند
 بہار ہذا معنی دوم می فرماید کہ اطلاق آن بر
 شعلہ و خنجر مجاز است مؤلف عرض کند کہ
 ہر انہی گوید کہ فارسیان استعمال این لعنت شعلہ
 و خنجر ہم کردہ اند (صائب ۵) سرور احمد

بی باق بقول صاحب جامع اللغات

کامل مؤلف عرض کند کہ معاصرین عجم بر زبان
 دارند و مختلف بی باقی است۔ بعض محققین اردو
 را لغت اردو دانستہ اند و لیکن در مرکب فارسی
 بودن این شک نیست محققین سلف ذکر این کرده اند
 (۱۹۹) بی باق۔ صاحب آصفیہ نے بی باق
 کرنا کو معنی ادا کرنا چکانا۔ حساب پاک کرنا بھگتانا
 لکھا ہے۔

سرکش ترکند آب روان کا نقد جان دریای
 آن بی باک می باید نشانند (ظہوری ۵) بعد
 بی باکی اول سخن خود کند بازی چو فردا کشتہ
 آن غمزه بی باک بر خیزد (صائب ۵) بر شعلہ
 بی باک بود سیلی صرصر کہ دستی کہ مرابردل دیوانہ
 گذارند (ملاقاسم شہدی ۵) ز دست دلیر
 ناخنجر بی باک می روید چو ز بیب عشقنا۔ ان

بی باک اصطلاح۔ بقول برہان و ناصر

اصطلاح۔ بقول برہان و ناصر
 (۱) یعنی بی ترس و بیم و (۲) کنایہ از شجاع و دلیر
 و صاحب تہذیب۔ صاحب جہانگیری و لطائف خود ان
 (۳) برای یار ہم استعمال این ہی کہتے

سینہ ہا می چاک می روید چو مؤلف عرض کند
 معنی اول حقیقی است و معنی دوم و سوم مجاز
 و استعمال این ہی کہتے

(۱۰۰)

<p>(ظہوری سے) ہیچت ز ہمزبانی اختیار باک نیست بی بال و پری اصطلاح - کنایہ باشد از</p>	<p>بی باک من ملاحظہ از زبان من (ارو) بی ساز و برگ (صائب سے) از بی بال و پری</p>
<p>(۱) بی باک - بقول آصفیہ - نذر - بخوف (۲) بی</p>	<p>از نہاد من برون آمد و چون شمع را پر و آتش بر گرد</p>
<p>بقولہ دلیر جری - بہادر (۳) گستاخ - و کجیو</p>	<p>سگر و دو (ارو) بے بال و پری بے سرو</p>
<p>گستاخ (۴) یار - مذکر - ہماری راسی میں پیمانہ</p>	<p>سامانی - مغلسی - حاجری - صاحب آصفیہ نے</p>
<p>گستاخ اور یار دونوں کے لئے اردو میں کہ</p>	<p>صرف بے بال و پری کا ذکر کیا ہے۔</p>
<p>سکتے ہیں اس لئے کہ فارسی میں ان دونوں کے</p>	<p>بی بدل اصطلاح - بقول آندکورا از ہنگ</p>
<p>بی باکی اصطلاح - (۱) بی خوفی (۲) دلاوری</p>	<p>فرنگ یعنی بی ہمتا و بی مثل (ظہوری سے) اسے</p>
<p>(۳) گستاخی - مؤلف عرض کند کہ یا ہستی</p>	<p>بی بدل جو جان بدلی نیست بر تو ام کو بر بی بدل</p>
<p>بر بی باک زیادہ کر وہ اندر گریہ و سدا میں</p>	<p>انچونہ گزیند کسی بدل پر مؤلف عرض کند کہ</p>
<p>ظہوری بر بی باک گذشت (ارو) بی باکی</p>	<p>اسم فاعل ترکیبی است یعنی کسی کہ بدل خود را</p>
<p>یعنی اول و دوم و سوم کہ سکتے ہیں - مؤلف</p>	<p>(ارو) بے بدل بقول آصفیہ - لاثانی -</p>
<p>بی بال و پری شدہ مثل - صاحب خزینۃ ال</p>	<p>بے نظیر - کتا -</p>
<p>و امثال فارسی ذکر این کردہ اند مؤلف</p>	<p>بی برگ اصطلاح - بقول بحر و بہار یعنی</p>
<p>عرض کند کہ چون کسی بی ساز و برگ شود فارسی</p>	<p>بی سر و سامان (صائب سے) باقی دستی نہدا</p>
<p>استعمال این سخن آن کنند (ارو) بے بہار</p>	<p>بر چشم وصول کو ہر دل بی برگ را کز وی تمنا ی تو</p>
<p>ہو گیا ہے۔</p>	<p>است کو (ولہ سے) از برگ ریز مردم بی برگ</p>

زنگ شکسته را خطری از شکست نیست **مؤلف** (۵) مشوا از صحبت بی برگ و نوابان خافل بگو
 عرض کند که موافق قیاس است اسم فاعل ترکیبی شب قدر نهان در رمضان می باشد (۶) و لفظ
 (ارو) بے سرو سامان بقول آصفیہ - فارسی (۵) زمرگ تلخ پر وائیت بی برگ و نوابان را
 بی اسباب و بی آلات - مغلس - کنحال - چراغ تنگستان خامشی را از مو آگیر (ارو) (۶)
بی برگ و بر اصطلاح - بقول انند بوالله و یکم بے برگ -

فرنگ فرنگ (۱) عقیم و (۲) بی ثمر و (۳) کنایه از بی برگی اصطلاح - یعنی بی سرو سامانی است
 مغلس مؤلف عرض کند که معنی دوم حقیقی است یا مصدری بر بهمان بی برگ زیادہ کردہ اند کہ
 و معنی اول و سوم کنایه باشد اسم فاعل ترکیبی (ارو) گذشت (ظہوری ۵) شوکت در دوش فروخت
 (۱) عقیم بقول آصفیہ - عربی جس کے بیچہ نہ ہوتا ہو - از فغان چون منی بج بل از بی برگی خود در نوابان
 جس کا نطفہ قرار نہ پاسے یا جس میں نطفہ قبول کرنے کے رد (۶) (ولہ ۵) کدام کار کہ بی برگی است سمان
 کی صلاحیت نہ ہو - بانجہ - (۲) بے ثمر - بے بر یا چہ شعلہ ہاست کہ از خویش رستگان دارند بگو
 وہ درخت جو نہ پہلے (۳) مغلس - (صائب ۵) بی نوابی لازم بی برگی افتادہ است

بی برگ و نواب اصطلاح - اسم فاعل ترکیبی سرو بجا وجود آنکہ بی برگت دائم بانواست
 است مرادف بی برگ کہ گذشت معنی سباد کہ نواب (ارو) بے سرو سامانی - مغلسی - مؤلف -
 بمعنی ساز و سامان بجایش می آید (انوری ۵) **بی بصر** استعمال - بقول بہار و انند ما جینا
 ای دو قرن از گرت برودہ جهان برگ و نواب تو (خواجہ شیراز ۵) چوستند نظر نیستی وصال
 چہ دانی کہ جهان ہی تو چہ بی برگ و نواست (صائب مجوی) کہ جام جم کند سو وقت بی بصری

(۳۲۶)

(۳۲۶)

(۲۳۱)

مؤلف گوید کہ اسم فاعل ترکیبی است (ار و و) (الف) کہ بمعنی بی برگ بودن است (ار و و) (الف) بے بصر کہہ سکتے ہیں یعنی اندھا۔

دیگوبے برگ (ب) بے برگ و نواہوہ مغلس ہوگا

بی بصیرت استعمال۔ (۱) بمعنی بی بصرو **بی تقا** استعمال۔ بقول اندھوہوالہ فرنگ فرنگ

(۲) بمعنی بی عقل اسم فاعل ترکیبی است (سا ب) بمعنی ناپاڈار مؤلف عرض کند کہ موافق قیام

(۳) مقام بوسہ لب زان عارض سیراب می باشد است (ار و و) ناپاڈار اور بے تقا کہہ سکتے

ہے فغان کین بی بصیرت در عرم محراب می جوید۔ **بی بن** استعمال۔ درختی کہ بنسیا دندار و احم

(و لہ ۵) از عسای خود خطر دارند کوران وقت فاعل ترکیبی است (انوری ۵) پنج جور از با

جنگ و بی بصیرت از دلیل خویش ملزم می شود تو چون بیخ مرجان بی بن است کہ شاخ دین معیہ

(ار و و) (۱) اندھا۔ بے بصر کہہ سکتے ہیں۔ تو چون شاخ آہوی بر است کہ (ار و و) بی

(۲) بے عقل۔ بے وقوف۔ بنسیا دکہہ سکتے ہیں۔

الف بی بغل اصطلاح و الف **بی بہا** اصطلاح۔ بقول وارستہ بہار دہرا

(ب) **بی بغل بودن** بقول بہار و بگ بے قیمت یعنی کالائی کہ بیش قیمت باشد صاحب

وانند کناہ از مغلس و تہید است مرادف کم بغل بحر بکر معنی اول گوید کہ (۲) متاع بی قدر نیز

خان آرزو در سراج می فرماید کہ مرادف بی برگ (انوری ۵) بشہر خویش درون بی خطر بودم

باشد مؤلف عرض کند کہ کسی کہ سامانی در بغل بچکان خویش درون بی بہا بود گوہر (تاشیر ۵)

تدار و مراد از مغلس است۔ اسم فاعل ترکیبی۔ گرچہ بی قدریم تاثیر اینیم از حادثات و چون متاع

ساجبان رشیدی و شمس ذکر (ب) کردہ می فرماید بی بہا بجز اینماندہ ایم کہ (ار و و) (۱) دایم

(۲۳۱)

<p>بقول آصفیه پیش قیمت - انمول (۳۱) و در متاع حسن اسم فاعل ترکیبی است و (الف) زیادت یای کافر نهی -</p>	<p>مصدری و تبدیلی های هوز به کاف فارسی معنی</p>
<p>اصطلاح - صاحب برهان مصدری و اردو معنی (۱۱) بی نصیبی و (۲) درویشی</p>	<p>(الف) بی بهرگی</p>
<p>نسبت (ب) گوید که (۱۶) و گدائی و (۳) پریشانی و (۴) ناچیزی و (۵) بی</p>	<p>(ب) بی بهره</p>
<p>بمعنی بی نصیب و قسمت است چه بهره یعنی قسمت و خیری (ظهوری ۱۵) بی نصیبان بهره دارند</p>	<p>نصیب آمده و (۲) کنایه از درویش و گدا و (۳) زبی بهرگی یا آرزو و راحت بوس و کناری</p>
<p>پریشان و (۴) بی چیز صاحبان بهانگیری و ریشی می رسد که مخفی مباد که فارسیان (ب) را بهرگی</p>	<p>بر معنی دوم و سوم قانع (مولوی معنوی ۱۵) گوهر فارسی ترکیب هم استعمال کنند که در مطقات</p>
<p>کنی خضر بهره راز بهره بدتری ز بهره را که سلطان می آید (ارو) (الف) (د) بی بهرگی بی</p>	<p>کنی بی بهره را شاه باش ای سلطان ما که بهار بفلس نصیبی - مؤنت (۲) فقیری بفلسی - مؤنت (۳)</p>
<p>و تهدید است قانع که تعلق یعنی دوم یا چهارم است پریشانی - مؤنت (۴) ناچیزی - مؤنت (۵) بی خبری</p>	<p>صاحب بگرد که معنی دوم و سوم یعنی (۵) بی خبر هم مؤنت - (ب) (۱) بی بهره بقول آصفیه و شخص</p>
<p>نوشته صاحب جامع ذکر معنی اول و دوم فرموده چون کسی سه فائده نه آنگاه بی - بی نصیب - بدخت</p>	<p>تجان آرزو در سراج ذکر معنی اول و چهارم کرده (۲) فقیر - مفلس (۳) پریشان - پریشان حال</p>
<p>(ظهوری ۱۵) فائده است چه بی بهره گوشم از راحت (۴) ناچیز (۵) بی خبر -</p>	<p>بی بهره که هر چه شنیدیم نصیحت آمیز است بی بهره کردن استعمال یعنی بی نصیب</p>

بی بهره

استعمال این کنیم که معاصرین عجم پر زبان دلموند (ص ۵۰) است
 (ص ۵۰) مکن بی بهره یارب از قبول دل بینم با چشم که ایثار شجاعت گذارد و بی بهره ز تیغ مگر آهوی
 خوبان آب ده تیغ ز بانم را (ارو) بی بهره کرنا - حرم را با هر عطسه که از مغز بجان تو کشاید
بی بهره گذاشتن مصدر اصطلاحی تفری و ریزد به گریبان بقا خون عدم را بگو
 است به معنی بی بهره کردن که گذشت یعنی (ارو) بی بهره رکنا -

بی بی بقول برهان و جامع بکسر ه و ی و ی و سکون ه و ی و یا (۱) زن نیکو و (۲) خاتون خانه
 صاحب سروری و بهار بر معنی اول قانع (باتنی ص ۱۵) باز نش گفت خواجه که بی بی بود دل برین
 نه که از وطن کی بی بی صاحب نامری بهر دو معنی هم زبان برهان (انوری ص ۱۵) شیوه اهل زمانه پیشه
 کن بگزین غلام بی در حضر خاتون و بی بی در سفر سفند یار بی صاحبان هفت و اندهم ذکر
 این کرده اند مؤلف عرض کند که معنی دوم لغت ترکی است چنانکه صاحب کتر آورده - فارسی
 استعمال این کرده اند صاحب اند این را لغت فارسی گفته و بعضی از معاصرین عجم هم و طرز بیان
 صاحب نامری هم همان اگر لغت ترکی می بود صراحت می کرد چنانکه عادت اوست ما برینیم که
 صاحب کتر هم که محقق ترکی زبان است صراحت لغات فارسی می کند و برین لغت صراحت نکرد
 و معاصرین ترک لغت زبان خودی دانند و معنی اول مجاز معنی دوم است (ارو) (۱) نیک
 عورت - مؤنث (۲) بی بی بقول آصفیه - فارسی - مؤنث - دیکوایشی -

بی با اصطلاح - بقول صاحب فدائی (۱) و دیگری از محققین فارسی زبان ذکر این نکرد -
 کسی که از راستی و بی با داری فروغی نداشته باشد مؤلف گوید که صاحب فدائی از علماء

<p>طوفان غم برباد اسباب نفس کے آرمی آرمی است و معنی لغظی این (۳) انگہ پای یا یاری رقتا زید پس معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجازش (ارو) محنت دشمن توبی پایان بک مدت دولت تو و انار است۔ وہ شخص جو راستی سے نیک نام نہ ہو بی انجام کے (حافظ ۵) درین دریای بی (۳) وہ معذور جس کے پاؤں نہ ہوں یا لہجہ جو رقتا پایان درین طوفان موج افزا بک دل انگندیم سے عاجز ہو۔</p>	<p>سما صیرین عجم بود قولش اعتبار را شاید اسم فاعل تری است و معنی لغظی این (۳) انگہ پای یا یاری رقتا زید پس معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجازش (ارو) محنت دشمن توبی پایان بک مدت دولت تو و انار است۔ وہ شخص جو راستی سے نیک نام نہ ہو بی انجام کے (حافظ ۵) درین دریای بی (۳) وہ معذور جس کے پاؤں نہ ہوں یا لہجہ جو رقتا پایان درین طوفان موج افزا بک دل انگندیم سے عاجز ہو۔</p>
<p>بسم اللہ مجربہا و مر سہا بک (ارو) بے حد بقول آصفیہ۔ بے انتہا۔ بے شمار (بے پایاں و انند دریای عمیق (شیخ شیراز ۵) وقتی در بھی کہہ سکتے ہیں۔ آب تا میان دستی و پائی می زدیم بک کنون ہما پنداشتم دریای بی پایاں را بک مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس (ارو) عمیق ترکیبی معنی کسی کہ پدر او مردہ باشد (ارو) دریا۔ مذکر۔</p>	<p>بسم اللہ مجربہا و مر سہا بک (ارو) بے حد بقول آصفیہ۔ بے انتہا۔ بے شمار (بے پایاں و انند دریای عمیق (شیخ شیراز ۵) وقتی در بھی کہہ سکتے ہیں۔ آب تا میان دستی و پائی می زدیم بک کنون ہما پنداشتم دریای بی پایاں را بک مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس (ارو) عمیق ترکیبی معنی کسی کہ پدر او مردہ باشد (ارو) دریا۔ مذکر۔</p>
<p>بی پایاں اصطلاح۔ بقول بہار و انند۔ انا تہ۔ جس کا باپ مر گیا ہو۔ آنکہ نہایت نزار و مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است (صائب ۵) مرا با جس روز افزون نزار و۔ بی نقاب و بی حجاب۔ و استعمال این او عیش است بی پایاں بک کہ در ہر دیدنی می گیرم با مصداق فارسی می شود چنانکہ (بی پروہ آمدن) از سر عشق بازی را بک (ظہوری ۵) رفتہ در معنی بی نقاب و بی حجاب آمدن (صائب ۵)</p>	<p>بی پایاں اصطلاح۔ بقول بہار و انند۔ انا تہ۔ جس کا باپ مر گیا ہو۔ آنکہ نہایت نزار و مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است (صائب ۵) مرا با جس روز افزون نزار و۔ بی نقاب و بی حجاب۔ و استعمال این او عیش است بی پایاں بک کہ در ہر دیدنی می گیرم با مصداق فارسی می شود چنانکہ (بی پروہ آمدن) از سر عشق بازی را بک (ظہوری ۵) رفتہ در معنی بی نقاب و بی حجاب آمدن (صائب ۵)</p>

<p>نقابہ بی اوب و ریشم قربانی می باشد پچشم با چرخ بی پرکار اصطلاح - بقول وارسته و بحر</p>	<p>نقابہ بی اوب و ریشم قربانی می باشد پچشم با چرخ بی پرکار اصطلاح - بقول وارسته و بحر</p>
<p>اسی قاتل می آئی پد (بی پرده شدن) بمعنی بی نقاب و بہار بی قاعدہ و بی اسلوب (صائب ۵)</p>	<p>اسی قاتل می آئی پد (بی پرده شدن) بمعنی بی نقاب و بہار بی قاعدہ و بی اسلوب (صائب ۵)</p>
<p>و بی حجاب شدن و پرده دور کردن (ولہ ۵) می روم چون لغزشستان بی پای بخودی پد آگیا</p>	<p>و بی حجاب شدن و پرده دور کردن (ولہ ۵) می روم چون لغزشستان بی پای بخودی پد آگیا</p>
<p>نقاب اگر بر رخ دلبران حجاب شود پد رخ لطیف سر بکنم زین سیر بی پرکار خویش پد صاحب حق</p>	<p>نقاب اگر بر رخ دلبران حجاب شود پد رخ لطیف سر بکنم زین سیر بی پرکار خویش پد صاحب حق</p>
<p>توبی پرده از نقاب شود پد بمعنی بی انتظام گفته (ولہ ۵) فرب خال گندم</p>	<p>توبی پرده از نقاب شود پد بمعنی بی انتظام گفته (ولہ ۵) فرب خال گندم</p>
<p>۲۱) بی پرده گفتن مصدر اصطلاحی از گون او خور و مندانستم پد که خواهد ساختن این</p>	<p>۲۱) بی پرده گفتن مصدر اصطلاحی از گون او خور و مندانستم پد که خواهد ساختن این</p>
<p>ہمین است کنایہ از صریح و آشکارا گفتن - لفظ بی پرکار عاشق را پد مؤلف عرض کند کہ</p>	<p>ہمین است کنایہ از صریح و آشکارا گفتن - لفظ بی پرکار عاشق را پد مؤلف عرض کند کہ</p>
<p>ساحبان بحر و بہار دیگر این کرده اند مؤلف دائرہ بی پرکار کشیدن بی اسلوب و دور خوشی از</p>	<p>ساحبان بحر و بہار دیگر این کرده اند مؤلف دائرہ بی پرکار کشیدن بی اسلوب و دور خوشی از</p>
<p>عرض کند کہ این معنی مجاز اول است دیگر هیچ قائم نمی شود و از ہمین معنی این اصطلاح بر سبیل</p>	<p>عرض کند کہ این معنی مجاز اول است دیگر هیچ قائم نمی شود و از ہمین معنی این اصطلاح بر سبیل</p>
<p>(خوانہ شیراز ۵) سخن بی پرده می گویم ز خود مجاز بمعنی بی اسلوب قائم شد و برای غیر دائرہ ہم</p>	<p>(خوانہ شیراز ۵) سخن بی پرده می گویم ز خود مجاز بمعنی بی اسلوب قائم شد و برای غیر دائرہ ہم</p>
<p>چون غنچہ بیرون آئی پد کہ بیش از پخروزی نیست مستعمل (ارہ ۱۹) بے قاعدہ - بقول آصفیہ</p>	<p>چون غنچہ بیرون آئی پد کہ بیش از پخروزی نیست مستعمل (ارہ ۱۹) بے قاعدہ - بقول آصفیہ</p>
<p>حکم میر نوروزی پد مخفی مباد کہ از سند پیش کرد خلاف دستور - بے خاطرہ - معمول اور رسم</p>	<p>حکم میر نوروزی پد مخفی مباد کہ از سند پیش کرد خلاف دستور - بے خاطرہ - معمول اور رسم</p>
<p>بہار (بی پرده سخن گفتن) پیدا است و لیکن بی کے خلاف - بے ترتیب -</p>	<p>بہار (بی پرده سخن گفتن) پیدا است و لیکن بی کے خلاف - بے ترتیب -</p>
<p>ندارد کہ (بی پرده گفتن) ہم بر زبان معاصرین بی پرمانی اصطلاح - بقول برہان در حقاقت</p>	<p>ندارد کہ (بی پرده گفتن) ہم بر زبان معاصرین بی پرمانی اصطلاح - بقول برہان در حقاقت</p>
<p>عجم است (ارہ ۱۹) بے پرده کہم بمعنی بی اندوہی و بی غمی و بی ہی -</p>	<p>عجم است (ارہ ۱۹) بے پرده کہم بمعنی بی اندوہی و بی غمی و بی ہی -</p>
<p>میں بمعنی بے حجاب - صاحب آصفیہ نے پد مؤلف عرض کند کہ پرمانی یا فرمانی لغتی نسبت</p>	<p>میں بمعنی بے حجاب - صاحب آصفیہ نے پد مؤلف عرض کند کہ پرمانی یا فرمانی لغتی نسبت</p>
<p>کا ذکر کیا ہے بمعنی بے محابی (۲) علانیہ کہنا - کہ مرگب دانیم با کلمہ (بے) عجیبی نسبت کہ لغت زند</p>	<p>کا ذکر کیا ہے بمعنی بے محابی (۲) علانیہ کہنا - کہ مرگب دانیم با کلمہ (بے) عجیبی نسبت کہ لغت زند</p>

باشد که متروک است و دیگر شخصین هم ازین کت
 مشتاقند استعمال میباشیم و تکمیل بحث بر (بی پرانی)
 کنیم که بزای فارسی می آید (ارو) بے غمی به بی پروائی کند و (بی پروا و ناگماهی) زیادوت
 بے خوفی - مؤنث -
 بای مصدری بی پروائی باشد در نگاه کردن

بی پروا استعمال - بقول بهار و آند معنی بی نیایی
 و بیغیرغ (ظهوری) خامه بی مهر و بی پروا نمی گردد و سرخورشید اگر آن سنگدل را در کنار
 زبان زد شد کنون پر بار و گیر بی مروت بی وفا افتد (ارو) و شخص جو نگاه مین بے پروا
 خواهم نوشت (وله) منصبت های شایسته
 گوش کردن از توبی پروا که چنان خوش می نماند

بی پروایی اصطلاح - بی سروسامانی
 که ز ظهوری پند نشیند (صائب) مرا (صائب) ما را رساند بی پروایی کبوی
 سرگشته دار چشم بی پروا نگاه او نگردد و یکس باز
 بدف تیر موهائی را (وله) می بجزرت در بے سروسامانی - مؤنث -

قدح در پای خم مینا کند و دخل در سیا ابر را **بی سربس** اصطلاح - بقول آند بواله مرنگ
 و خرج بی پروا کند (ارو) بے پروا فرنگ (اشهوت پست و زانی مؤلف
 بقول اصفیه مستغنی بی غرض بے فکر بے حاشا غرض کند که معنی لغظی این (۲) آنگاه بر پیر و اختر از

بی پروا نگاه اصطلاح - بهار بزرگ این از کند اسم فاعل ترکیبی است و معنی بیان کرده
 معنی ساکت و صاحب آند نقل نگارش مؤلف آند را اگر سند استعمال پیش شود کنایه دانیم -

(۳۹۳۹)

<p>معاصرین عجم یعنی مجازی بر زبان نذرند (۱۹) همین است (بادۃ الی پشت) کہ بجایش گذشت (۱) شہوت پرست - قیاس (۲) دیکھو بد پرست - ہوسند این ہم ہمدرا بخاند کور (ارو) (۱۹) لی شرمانی اصطلاح - بقول بحر لبی افسردگی بے مدد - بے اعانت - بے سہارا کہہ سکتے ہیں دینی و بی تری مؤلف عرض کند کہ آنچه لی سیرا اصطلاح - بقول انندجواں فرسنگ صاحب برہان در لطحات بہ رای مہملہ بہ ہمین فرنگ کسر برای فارسی (۱) انگہ مرشد و ہادی معنی آورده عجمی نیست کہ اصل آن ہمین باشد (۲) فاجرو بدکار مؤلف عرض کند کہ کہ زای فارسی بہ رای مہملہ بدل شود چنانکہ بعض محققین معاصرین را لغت غلط و صحیح و بزرگم و برکم و پیرمان بہ زای فارسی کسر اول ہند و انند خطامی گفتند معاصرین عجم بر زبان دارند یعنی افسردہ می آید پس پای مصدری بران معنی اول تحقیق است و معنی دوم مجاز آن کہ کسی کہ زیادہ کردہ مرکب کردہ اند با کلا سبب موافقت عقیدت باشیخہ نذر دہمان فاسق و فاجرو بدکار است قیاس است (ارو) دیکھو بے پرمانی - (ارو) بے پیر بقول آصفیہ فارسی (۱) بگر بے راست لی پشت اصطلاح - یعنی بی مدد و از (۲) بد اعتماد - بے ایمان - بے ورد و سنگدل - بے رحم</p>	<p>معاصرین عجم یعنی مجازی بر زبان نذرند (۱۹) همین است (بادۃ الی پشت) کہ بجایش گذشت (۱) شہوت پرست - قیاس (۲) دیکھو بد پرست - ہوسند این ہم ہمدرا بخاند کور (ارو) (۱۹) لی شرمانی اصطلاح - بقول بحر لبی افسردگی بے مدد - بے اعانت - بے سہارا کہہ سکتے ہیں دینی و بی تری مؤلف عرض کند کہ آنچه لی سیرا اصطلاح - بقول انندجواں فرسنگ صاحب برہان در لطحات بہ رای مہملہ بہ ہمین فرنگ کسر برای فارسی (۱) انگہ مرشد و ہادی معنی آورده عجمی نیست کہ اصل آن ہمین باشد (۲) فاجرو بدکار مؤلف عرض کند کہ کہ زای فارسی بہ رای مہملہ بدل شود چنانکہ بعض محققین معاصرین را لغت غلط و صحیح و بزرگم و برکم و پیرمان بہ زای فارسی کسر اول ہند و انند خطامی گفتند معاصرین عجم بر زبان دارند یعنی افسردہ می آید پس پای مصدری بران معنی اول تحقیق است و معنی دوم مجاز آن کہ کسی کہ زیادہ کردہ مرکب کردہ اند با کلا سبب موافقت عقیدت باشیخہ نذر دہمان فاسق و فاجرو بدکار است قیاس است (ارو) دیکھو بے پرمانی - (ارو) بے پیر بقول آصفیہ فارسی (۱) بگر بے راست لی پشت اصطلاح - یعنی بی مدد و از (۲) بد اعتماد - بے ایمان - بے ورد و سنگدل - بے رحم</p>
<p>بقول برہان و نامری و ہفت و مؤید با اول و ثانی رسیدہ و فوقانی بالذکر تیرہ بلغت زند و یازند یعنی خانہ است کہ عبری بیت خوانند صاحب جہانگیری در لطحات این را آورده مؤلف عرض کند کہ ما این را مقوس دانیم از بیت عربی زیادت الف زائد و در آخرش متصرف در اعراب چندی نیست کہ نتیجہ لب و لہجہ مقامی است (ارو) گھر - بزرگ -</p>	<p>بقول برہان و نامری و ہفت و مؤید با اول و ثانی رسیدہ و فوقانی بالذکر تیرہ بلغت زند و یازند یعنی خانہ است کہ عبری بیت خوانند صاحب جہانگیری در لطحات این را آورده مؤلف عرض کند کہ ما این را مقوس دانیم از بیت عربی زیادت الف زائد و در آخرش متصرف در اعراب چندی نیست کہ نتیجہ لب و لہجہ مقامی است (ارو) گھر - بزرگ -</p>
<p>لی تاب اصطلاح - بہار و انند ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ</p>	<p>لی تاب اصطلاح - بہار و انند ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ</p>

بمعنی بی سکون و بیقرار اسم فاعل ترکیبی (بیزابیدل) ذکر این کرده اند **مؤلف** عرض کند کہ فارسیان
 و محم بر شوخی مرگان بی تاب قومی لرزدند کہ روز و شب این مثل را بحق عاشق استعمال کنند مقصودشان
 بیزابیدل یعنی نازان ابرو و صاحب فدائی کہ از غم است کہ عاشق بی تاب مرفوع القلم است
 معاصرین عجم بود صراحت فرید کند کہ کسی کہ آرام زود (ارو) دکن میں کہتے ہیں ۷ عاشق کی گردن
 بریدہ شدہ باشد و قرار و سکون او از دستش رفتہ پر خون نہیں چڑھتا ۷ اس کا مطلب یہ ہے کہ
 و بیش از ان شکیب نداشته باشد (ظہوری) عاشق کو عقل نہیں جس سے خون کا مؤاخذہ ہو سکے
 زہی ہمت کہ بی تابان بقاصد جواب نامہ و پیغام **بی تابی** استعمال بمعنی بیقراری۔ یا بی حسد
 بخند (و کہ) در بر ہر ذرۃ بی تاب خورشیدی بالقطر (بی تاب) مرکب است (ظہوری) ۷
 گھر بہ در دل ہر قطرۃ بی آب عثمانی بین بکار **بی تابی** ما اینکه بر خسار تو محویم ۷ گویابی ما اینکه
 بی تاب بقول آصفیہ فارسی۔ بے طاقت۔ بے چین۔ بحرف تو خموشیم ۷ (مساب) ہمان چو
 مضطرب بے قرار۔ وہ شخص جسے برداشت نہ ہو موج زخم دست و پا ز بی تابی ۷ ز بحر اگرچہ لیب
بی تاب انداختن مصدر اصطلاحی۔ کنایت مراد (ارو) بی تابی بقول آصفیہ
 بمعنی بی تاب کردن است (ظہوری) پینا موٹ۔ بے چینی۔ اضطرابی۔ گھبراہٹ۔
 خوشم کرد تاب غم بی تابم اندازد ۷ کہ ترسم خویش را **بی تابی تیغ** اصطلاح۔ بیقراری تیغ و کنا
 آسودگی در خوابم اندازد ۷ (ارو) بی تاب کرنا از تحریکیش کہ در یکجا قرار نگیرد (ظہوری) ۷
بی تاب عشق سرچہ کند مثل یہاں بی تابی تیغ او بماند ۷ تا از تن زار سر نہفتہ ۷
حق بدست اوست خرنیہ مجرب **ارو** تلوار کی حرکت تلوار کا چلنا۔ تلوار کی چال

(۳۶۲۱)

(۳۶۲۱)

(۱۷۸۱)

بتیابی دودین برسی

اصداً اسطلاحی (۱) اس کمرہ کا نام جس میں حضرت یعقوب علیہ السلام بیاب شدنش وبتلای بتیابی شدن کسی بطہوری تنہا بیٹھکر حضرت یوسف کی جدائی میں رویا سے (۲) برٹھوری دودیدہ بتیابی کے بسکون اضطراب کرتے تھے (۳) مجازاً ہر عاشق ہجو کا گھر۔ پیامیم (۴) (ارو) بتیابی میں مبتلا ہونا بیٹیاں ٹھکڑہ۔ رنج کا گھر۔

بیت احزان

اصطلاح۔ بقول بہار بیتا رہا بادل مگسور ویای بھول بقول شمس مراد فکلبہ احزان (۱) کنایہ از خانہ بہتر یعقوب لعلی باشد فلان و بہان و پچنین فلان را و بہان بفرقت بہتر یوسف علیہما السلام (انوری) (۲) را بہم نویسنده مؤلف عرض کند کہ دیگری یوسف احسان چو در چاہ جہا مجوس شد پابندہ از تحقیقین فارسی زبان ذکر این نکر و معاصرین چون یعقوب سوی بیت احزان آمدہ است (۳) عجم ہم بزبان نذر مذمجر و قول صاحب شمس عرض کند کہ (۴) یعنی تحقیقش ہر غم خانہ را تو ان بدون استعمال اعتبار را شاید (ارو) گفت (ارو) بیت الحزن بقول آصفیہ دیکھو بہان۔

بتیارہ

بقول سروری بجواز نسخہ حسین و فائی بتیابی قرشت ویای حطی و رای مہلہ بوزن بیچارہ بلا باشد و چیزی کہ مردم آن را دشمن دارند (استاد کسائی) (۵) برگشت پورخ از سن بیچارہ چون کتم و وانگ جنگ دار و بیچارہ چون کتم و فرماید کہ در فرنگ بابے فارسی آورده۔ صاحب موار و ہم ذکر این کردہ مؤلف عرض کند کہ ما این را اسم جامہ فارسی زبان دانیم (ارو) بھوت۔ بقول آصفیہ۔ ہندی۔ اسم مذکر۔ پریت خبیث شیطان۔ (دیکھو بلا)

بیت اقصی اصطلاح - بقول بحر و غیاث شاعران ماند بجا لم بادشاهان را پونمی باشد فزون
 بیت المقدس **مؤلف** عرض کند که از دو لغت ترا از مدائح بیت اموال **مؤلف** عرض
 عربی فارسیان بخذف الف و لام ترکیب خود استعمال کند که سندی پیش کرده بهار تقاضای آن می کند
 کرده اند (ار و و) بیت المقدس و کجی اولیا کاتبه که بقاعده فارسی این را بیت اموال قائم کنند
مساوق بقول جهانگیری در مطقات بایستی محمول که معنی حقیقی است دیگری از محققین ذکر این نکرد
 بیگانه را گویند **مؤلف** عرض کند که اسم جا در فارسی ببحث بیت المال بجایش می آید (ار و و)
 زبان دانیم بر اقسام صاحب جهانگیری و عجب است بیت اموال اوس مکان سرکاری کو که سکتی بن
 ازینکه معاصرین عجم بر زبان نداشتند و محققین این را با جس من مال لا وارث محفوظ کیا جاسد - مذکر -
 و زبان دان این را ترک کرده اند اگر سندی است **بیت الحرام** اصطلاح - بقول بهار
 بدست آید تو انیم قیاس کرد که سبیل (بی طاقه) باشد بیت الدعاء و کنایه از (د) مکه معظمه (سعدی
 که طای حطی بدل شد به فوقانی چنانکه (بعطاق) و (بعنای) بدو گفت سالار بیت الحرام **مؤلف** که ای
 و معنی لفظی این کسی که طاق ابر و یعنی شناسائی ندارد و حامل وحی برتر خرام **مؤلف** (قدسی) از بسکه
 بیگانه باشد (ار و و) بیگانه بقول آصفیه فارسی شیشه بار است از هر طرف سجودی **مؤلف** بیگانه
 غیر اجنبی - بیگانه کا خلاف -
بیت الاموال اصطلاح - بقول بهار بحر گوید که (۲) خانه کعبه را نام است **مؤلف**
 مرادف بیت المال - خانه که اموال متوفی بعد از این شرط عرض کند که صاحب غیاث صراحت کرده که حرام
 در آن نگاهدارند (میرزا عبد الغنی بقول) (۳) آثر از مصدر راست معنی منع و در اینجا مصدر معنی

اسم مفعول است یعنی خانہ کہ منع کرده شد انما حقیقت این بمدر انجا عرض کرده ایم۔ این کتب
 قتال در و پس یعنی دو م درست است و بدولت عرب است کہ فارسین استعمالش
 اسنادی کہ گذشت برای معنی دو م می نماید و کرده اند (اردو) دکیوبیت احزان۔
 می توان بر سبیل مجاز یعنی اول استعمالش کنیم **بیت الحیات** اصطلاح۔ بقول بحر جی
 خانہ کعبہ در مکہ معظمہ واقع است و همین لغت کہ در وقت ولادت طالع مولود بود۔ صاحب
 بزبان عرب مستعمل و ترکیب فارسی بیت حرام شمس بر نام برجی قانع۔ صاحب اند این را امر
 توانیم استعمال کرد (اردو) بیت احرام مستعمله عربی زبان (بیت الحیوة) نوشته معنی
 بقول آصفیہ مذکر۔ (۱) مکہ معظمہ۔ و شهر حسین با صاحب بحر شفق **مؤلف** عرض کند کہ فارسین
 خانہ کعبہ واقع ہے۔ (۲) و کھر حسین میں قتل اور بقاعدہ خود تصرفی در اعلای این کرده اند و
 بعض مباحات کو منع کیا گیا ہے۔ خانہ کعبہ۔ ہیچ (اردو) بیت الحیات اس برج کا نام
بیت الحزن اصطلاح۔ بقول بہار ہے جو مولود کی ولادت کے وقت ہو طالع
 بعظم حا و سکون زاو بالتحرک یہاں بیت اخر مولود۔ مذکر۔
 کہ گذشت (خواجہ شیرازہ) بدین شکست **بیت الخلا** اصطلاح۔ بقول بہار و بحر و
 بیت الحزن کہ می آرد و نشان یوسف دل اندکنا یہ از تو منا و طہار سخا نہ (میرزا احمد الغنی)
 از چہ زخمدانش کہ (صائب ۵) بایلی قبول ۵) بود شعر بر کس کہ خالی ز لطف پیر
 ہجو بوی پیرین یعقوب ماہ معتکف در گوشہ نام اور کہ بیت انخلاست **مؤلف** عرض
 بیت الحزن باشد چہ **مؤلف** عرض کند کہ کد مرکب عربی است و اصطلاح فارسین۔

<p>(ارو ۹۹) بیت الحلا بقول آصفیہ۔ مذکر۔ پانچا کو اکب ہنچگانہ دوران شود چنانچہ شرف آفتاب در محل۔ صاحب مؤید بذیل لغات فرس این را</p>	<p>جات ضرور۔</p>
<p>بیت الدعاء اصطلاح۔ بقول بہار مرادف با برج محل مخصوص کردہ کہ شرف گاہ آفتاب</p>	<p>بیت الحرام (سلطان ساوجی ۵) پادشاہ ہر دو کا</p>
<p>بیت الدعاء است مؤلف عرض کند کہ اصطلاح فارسیان</p>	<p>تست بنی شعرین ہا لاجرم چون کعبہ ہریتی ازان است ترکیب دو لغت عربی زبان و ما اتفاق</p>
<p>بیت الدعاء است مؤلف عرض کند کہ موافق داریم بقیم اول الذکر (ارو ۹۹) بیت الشرف</p>	<p>قیاس و مرکب عربی است مستعملہ فارسی زبان۔ بقول آصفیہ۔ مذکر۔ بلندی اور بزرگی کا گھر۔</p>
<p>(ارو ۹۹) دیکھو بیت الحرام۔</p>	<p>بیت الدعاء اصطلاح۔ بقول بہار دو واغٹا سیارون میں سے کسی کو شرف اور سعادت حاصل</p>
<p>یادار الشفا و فرماید کہ این مجاز است (جمال الدین) ہو جیسے آفتاب کا شرف محل میں۔ چاند کا ثور</p>	<p>عبدالرزاق ۵) ترتیب کردہ است بیت الدعاء میں۔ بشری کا سلطان میں۔ زہرہ کا حوت میں</p>
<p>فلک ہا از خوشہ جوز صبح سنا و زحل سان ہا عطار و کاسبلہ میں۔ مریخ کا جدی میں۔ زحل</p>	<p>ساجان بجز و اندھم ذکر این کردہ اند مؤلف کا میزان میں۔</p>
<p>بیت الضم اصطلاح۔ بقول بہار و بحر</p>	<p>عرض کند کہ محاورہ فارسیان است ترکیبات عرب (ارو ۹۹) دار الشفا دیکھو اجزا خانہ۔</p>
<p>بیت الشرف اصطلاح۔ بقول بہار کہ بیت الحرام دل ہا از فکر ہای بہیدہ بیت لقمہ</p>	<p>و بحر و اندہ با اصطلاح اہل تخمیر بر جی کہ شرف کی از شود ہا مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس</p>

<p>در ان کتد و (۲) کنایہ از مگر معطرہ (مطامی ۵۷)</p>	<p>و اصطلاح فارسیان بتبریک لغات عرب - (ار و و) بت خانہ صنم خانہ - نذکرہ -</p>
<p>از سو دای ہند و ز صفرای روس پ فروشست</p>	<p>بیت العقیق اصطلاح - بقول بہار و کج عالم چو بیت العروس پ مؤلف عرض کند کہ معنی</p>
<p>اول حقیقی است و معنی دوم مجاز آن یہ صفت آراستگی</p>	<p>مرادف بیت الحرام (سعدی ۵) فطوبی</p>
<p>بیت العزل اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>باب کبیت العقیق پ حوالیہ من کل فصیح پ (ار و و) ۱۱ عروس کا کمرہ - نذکرہ (۲) مگر معطرہ - نذکرہ</p>
<p>و انند کنایہ از بیت منتخب و گزیدہ (حافظ شیراز</p>	<p>صاحب انندی فرماید کہ معنی لفظی این خانہ قدیم</p>
<p>شعر حافظ ہمہ بیت العزل معرفت پ آفرین</p>	<p>است چہ کہ کعبہ اول برای عبادت آدم علیہ السلام</p>
<p>پ مؤلف عرض کند کہ اصطلاح</p>	<p>مقرر بود بعد طوفان نوح ابراہیم علیہ السلام تہجد</p>
<p>بیت العزل اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>آن کرد و حقیق یعنی کریم و مقرر ہم آمدہ یا آنکہ آزاد بر نفس دکش و لطف سخنش پ (محسن تاثیر ۵) در</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>گروہ شدہ است از غرق طوفان یا از دست خراب خانہ کہ جلوہ کند مصرع قدرت پ منظور انتخاب چو</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>کردن ظالمان مؤلف عرض کند کہ اصطلاح بیت العزل شود پ (الوطالب کلیم ۵) خالاش</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>مرکب از دو ولعت عرب است کہ فارسیان بتبریک میان ابرو و لہجی یکجا قوادہ پ بیت العزل نشانی</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>خود استعمالش کردہ اند معنی لفظی این خانہ گرامی و از انتخاب دارد پ مؤلف عرض کند کہ اصطلاح</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>برگزیدہ و کنایہ از کعبۃ اللہ دیگر ہیچ (ار و و) فارسیان است بتبریک دو لفظ عربی (ار و و)</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>دیکھو بیت الحرام -</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>و انند (۱) خانہ کہ برای عروس ہتیا سازند و کج</p>
<p>بیت العروس اصطلاح - بقول بہار و کج</p>	<p>بیت الفراع اصطلاح - بقول انند و مؤلف</p>

<p>و شمس مرادف بیت المخلا مؤلف عرض کند کہ بیت المخلا مؤلف عرض کند کہ اصطلاح معانی</p> <p>اصطلاح فارسیان بت ترکیب دولتت عرب است عجم است بت ترکیب دولتت عربی برسبیل کنیہ</p> <p>دار (۹۹) دیکھو بیت المخلا۔</p> <p>غیر لطیف (ارو) دیکھو بیت المخلا۔</p>	<p>بیت اللطف اصطلاح بقول وارستہ</p> <p>و بجز و انس و غیاث لولی خانہ بہار این را بہ نون</p> <p>عوض لام (بیت النطف) نوشتہ و لطف جمع نطفہ</p> <p>آمدہ (شعالی) آنا کہ زن خدیش نباید تبدل ہو</p> <p>جمع بیت اللطف انجمن توبہ (اقا رہی شہ پور)</p> <p>دیروز آنگہ مرید شیخ دین بود ہامہ و کاشہ شہار</p> <p>بیت اللطف است ہا صاحب تحقیق لا اظہار</p> <p>می فرماید کہ لطف بالضم و بفتحین بیک معنی آمدہ</p> <p>چنانچہ از قاموس استفاد می شود مؤلف عرض کند</p> <p>کہ ما (بیت النطف) را کہ بنون عوض لام می آید</p> <p>اصل و انیم و این را تحریف و تصحیفش (ارو)</p> <p>چکلا بقول آصفیہ ہندی مذکر کسی خانہ ارباب</p> <p>نشاط کے رہنے کا مقام۔ زندگیوں کا نمونہ۔</p> <p>عامرہ (مال کا مقام)</p>
<p>بیت المال اصطلاح بقول بہار مرادف</p> <p>بیت الاموال کہ گذشت صاحب بحر بحر کہ گشت</p> <p>می فرماید کہ (۱۱) آن مال کہ ہمہ مسلمانان را در ان</p> <p>حققی بود و بحوالہ غیاث گوید کہ (۲) جایسکہ اموال</p> <p>ستونی اجد صندل کا پدارت مؤلف عرض کند کہ</p> <p>معنی لفظی این مقامی کہ در انجا اموال محفوظ کنند</p> <p>در اصطلاح مقامی را نام کہ روز کہ اموال لاواش</p> <p>را در ان مقام محفوظ کنند و معنی اول برسبیل معنی</p> <p>یعنی مال لاوارث را ہم بیت المال گفتند۔</p> <p>(ارو) بیت المال بقول آصفیہ اسم مذکر</p> <p>لاوارث اسباب۔ وہ مال جس میں تمام</p> <p>مسلمانوں کا حق ہو (۲) خزانہ شاہی خزانہ</p> <p>بیت المال اصطلاح بقول بول جاں مرادف</p> <p>بیت المال یعنی بقول بحر و انس و غیاث</p>	<p>بیت اللطف اصطلاح بقول وارستہ</p> <p>و بجز و انس و غیاث لولی خانہ بہار این را بہ نون</p> <p>عوض لام (بیت النطف) نوشتہ و لطف جمع نطفہ</p> <p>آمدہ (شعالی) آنا کہ زن خدیش نباید تبدل ہو</p> <p>جمع بیت اللطف انجمن توبہ (اقا رہی شہ پور)</p> <p>دیروز آنگہ مرید شیخ دین بود ہامہ و کاشہ شہار</p> <p>بیت اللطف است ہا صاحب تحقیق لا اظہار</p> <p>می فرماید کہ لطف بالضم و بفتحین بیک معنی آمدہ</p> <p>چنانچہ از قاموس استفاد می شود مؤلف عرض کند</p> <p>کہ ما (بیت النطف) را کہ بنون عوض لام می آید</p> <p>اصل و انیم و این را تحریف و تصحیفش (ارو)</p> <p>چکلا بقول آصفیہ ہندی مذکر کسی خانہ ارباب</p> <p>نشاط کے رہنے کا مقام۔ زندگیوں کا نمونہ۔</p> <p>عامرہ (مال کا مقام)</p> <p>بیت المال اصطلاح بقول بول جاں مرادف</p> <p>بیت المال یعنی بقول بحر و انس و غیاث</p>

<p>کسی کہ از طرف سلطان بر بیت المال تصرف در طحقات (۱) بلده ایت شہور از شہر ہامے باشد مؤلف عرض کند کہ محققین تعریف خوشی فلسطین صاحب بکر گوید کہ بتشدید وال (۲) مکرودہ اند فارسیان (بیت المالی) منتظم قبذہ یہود و نصاری و بفتح سیم و تخفیف غیر آن ہم بیت المال را گفته اند کہ آن را نگاہار و وہ بہار بہ نقل عبارت بالا از عرفی سند آورده (۳) بکہ سلطان بجایش صرف کند (ار و) سینہ ریشی از عدم آورده و آسودہ رفت و بیت المال کا منتظم یا ہتہم نہ کر۔ عصمت آمد بہ بیت المقدس و آلودہ رفت و بیت المعمور اصطلاح بقول بحر خانہ (خاقانی) برگردانم ز بیت اللہ قبلہ بیت المقدس در آسماں برابر کعبہ و آن مسجد ملائکہ است و محراب اقصیٰ بہ صاحب غیاث گوید کہ مسجد بیت و فارسیان بدون الف و لام استعمال کنند در ملک شام کہ حضرت داؤد علیہ السلام آن را (صائب) خرابی است کہ خوشتر ز بیت معمور با تمام رسانید و قبذہ اکثر انبیاء ہمان بود مؤلف است کہ تنی کہ از پیش دل خراب می سازند کہ عرض کند کہ ما اشارہ این بر ایلیا کردہ ہم (سج کاشی) ہمین ما نیم و یکدل اندران معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجاز آن خرابی دل زخم ناسوری بہ نباشد چون دل ویرانہ بمعنی دوم بتخفیف قاف و معنی اول بتشدید ما بیت معموری بہ مؤلف عرض کند کہ ما خوانند (ار و) (۱) بیت المقدس ایک نظر بموضوع خود این را بجایش قائم کردہ ہم شہر کا نام جو ملک شام میں واقع ہے جس میں (ار و) دیکو بیت معمور نہ کر۔ مسجد اقصیٰ واقع ہے (۲) مسجد اقصیٰ بیوث بیت المقدس اصطلاح بقول برنا جس کا اشارہ ایلیا کے قیرے معنوں کے ترجمہ کیا گیا ہے</p>	<p>کسی کہ از طرف سلطان بر بیت المال تصرف باشد مؤلف عرض کند کہ محققین تعریف خوشی مکرودہ اند فارسیان (بیت المالی) منتظم بیت المال را گفته اند کہ آن را نگاہار و وہ بکہ سلطان بجایش صرف کند (ار و) بیت المال کا منتظم یا ہتہم نہ کر۔ بیت المعمور اصطلاح بقول بحر خانہ در آسماں برابر کعبہ و آن مسجد ملائکہ و فارسیان بدون الف و لام استعمال کنند (صائب) خرابی است کہ خوشتر ز بیت معمور است کہ تنی کہ از پیش دل خراب می سازند کہ (سج کاشی) ہمین ما نیم و یکدل اندران دل زخم ناسوری بہ نباشد چون دل ویرانہ ما بیت معموری بہ مؤلف عرض کند کہ ما نظر بموضوع خود این را بجایش قائم کردہ ہم (ار و) دیکو بیت معمور نہ کر۔ بیت المقدس اصطلاح بقول برنا جس کا اشارہ</p>
---	---

<p>(۱) بیت القطف اصطلاح - بقول بی تاقل گرچه صائب خوب نیست بی تاقل آستین</p>	<p>(۱) کسر نون افشاندن از دنیا خوش است (۱۰۰) (۲) بضم نون و فتح طام ارف (بیت اللطف) بلا ترد و بلا توقف - بقول آصفیه بی تاقل</p>
<p>که گذشت و فرماید که از بعضی معنی نجاست خانه دیکو بلا تاخیر -</p>	<p>سموع است و اگر این یا ثبات رسد مجاز خواهد بود</p>
<p>سَمُوع است و اگر این یا ثبات رسد مجاز خواهد بود</p>	<p>(عاجم شرف الدین شتانی) بابای توجار تو میگانه که تعیض آشا باشد و مراحت کند که لغت</p>
<p>کش بیت لطف شد با اجداد تو گشتند بتدریج زنده و پازند است صاحبان هفت و مؤید و</p>	<p>بزرگان با مؤلف عرض کند که ما اشاره این موارد و اندهم ذکر این کرده اند مؤلف</p>
<p>بر (بیت اللطف) کرده ایم مخفی مباد که لطف عرض کند که اسم جامد فارسی قدیم است معنی</p>	<p>و نطف هر دو جمع نطفه باشد در عربی و این تعطی این منسوب به میان یعنی محض بود و از آن</p>
<p>مرکب اصنافی است بقاعده عربی فارسیان بدان معنی پارچه بی تار است و کنایه از ناقص و بیگانه</p>	<p>الف و لام بقاعده خود استعمال این کنند (ارو) که تان معنی تار - تعیض بود آمده (ارو) بیگانه</p>
<p>دیکو بیت اللطف -</p>	<p>دیکو بی تاقل -</p>
<p>بی تاقل استعمال - بقول اندک جو آفریننگ بی تب و تاب اصطلاح - کسی که تب و</p>	<p>فرنگ معنی بی اندیشه و بی فکر (صائب) بسکه تاب یعنی بقراری ندارد (صائب) بی تب و در رقمه من سنگ نهفت است فلک بی تاقل و تاب بخور شرابی نرسد با تا با نش زود کوزه نگذارم بگرددان را (اوله) میچپاری آبی نرسد (ارو) و شخص حکو بیتابی نه بود</p>

(۱۰۰)

بی تجربگی استعمال - یعنی نا تجربہ کاری۔

کہ گذشت مؤلف عرض کند کہ فارسیان بدون

معاصرین عجم بر زبان دارند و صاحب یوسف

الف و لام ترکیب خود استعمال کرده اند (الوزیری

سراج ہم استعمال این کرده مؤلف عرض

سختش را مزاج سحر حلال و درگیش را

کنند کہ فارسیان بقاعدہ خودیای مصدری بر

خواص بیت حرام (ارو) و کجوبیت احرام

بی تدبیر استعمال - بقول اندکوالہ فرنگ

بی تجربہ) زیادہ کردہ اند بہ تبدیل ہای متوز

بمعنی بی اندیشہ و بی پروا مؤلف عرض کند کہ اسم

با کاف فارسی (ارو) نا تجربہ کاری نوشت

بی تماشی اصطلاح - بجزاں بجزاں یعنی کفری

فاعل ترکیبی است مراد از کسی کہ بی فکر و اندیشہ کار

و (۲) بی باک - صاحب لطافت برہان بذرستی کند (ارو) بے تدبیر اس شخص کو کہہ سکتے ہیں

اول معنی دوم بی باکی گنہ - صاحبان ہوید جو بدون فکر و اندیشہ کام کرے۔

و مانند و بہت شفق با لطافت برہان مؤلف بی ترار و داون

عرض کند کہ ماہم اتفاق داریم با او (الوزیری بی درینغ داون (نظامی) چوتہرہ درم و ترا

س) چون برانگینت مرارفت و چراغی افروختہ ہم با ولی چون ہم بے ترار و ہم با مؤلف

بی تماشی چو رفیقی کہ بود از اشباہ (ولہ) عرض کند کہ موافق قیاس است (ارو) بے

پیروزی و شاہی تر استلم بہر جملہ آفاق بی تماشی درینغ وینا کثرت سے دینا۔

بی ترتیب استعمال - بقول اندکوالہ فرنگ

بی ترتیب (۱) کیسوی - نوشت (۲) بی باکی

فرنگ بمعنی بی قاعدہ و بی انتظام مؤلف عرض

بے خوبی - نوشت۔

اصطلاح - بہان بیت حرام

بیت حرام اصطلاح - بہان بیت حرام

بے قاعدہ (ارو) بے قاعدہ

بے قاعدہ (ارو) بے قاعدہ

بیت حرام اصطلاح - بہان بیت حرام

بیت حرام اصطلاح - بہان بیت حرام

بیت حرام اصطلاح - بہان بیت حرام

بیت حرام اصطلاح - بہان بیت حرام

(۳۶۶)

و کیجوبے پرکار۔

ذکر این کرده اند مؤلف عرض کند که مرکب

بیت غزل پرکن

اصطلاح بقول بحر اصنافی است فارسیان بترکیب خود از دو لغت

یعنی از فکر و تلاش عاری بود صاحب اندک بحواله

عربی مرکب کرده اند (ارو) و کیجوبیت

غیاث گوید که یک یا دو بیت ضعیف المضمون که

بیت فرو

اصطلاح بقول بهار اصناف

شاعر در چند اشعار بسته و پر مضمون خود داخل

عام الی الخاص (میرزا بیدل) فلک

نموده با تمام رساند مؤلف عرض کند که خلافت

پوسته دور از دوستان سیدار دم بیدل

قیاس و همچو محاوره را بدون سندا استعمال بر مخرج

بروی صفت آفاق بیت فرد را نام **مؤلف**

قول محققین بنده اثر او تسایم نکنیم معاصرین

عرض کند که مرکب توصیفی است بمعنی شعر منتخب

نذارند و محققین اهل زبان ازین گناره کرده اند

ولا ثانی (ارو) منتخب شعر لاثانی شعر جو

(ارو) و بیت جو معمولی او را مان مضمون

اپنی خوبون مین فرد هو اور عدیم المثال مذکر

پر شامل ہو۔

لی تقریب

اصطلاح بقول اندک بحواله

بیت **فراغ**

اصطلاح بقول بهار کنایه

از متوضاست که او سخته باشد بهار گوید که همان

مواقف قیاس است (نهوری) بیت

اصطلاح بقول بهار کنایه

خوش بساط ناز در بازار غنیمت پیره بود

مردم نشسته بر سر پیش او چون محدث فراز بیت

خواهد چیدی تقریب بر چیدن نداشت

فراغ صاحبان جهانگیری و ناصر در ملحقات

نیر شایسته که بی تقریب هر ساعت فرو

ذکر این کرده و صاحبان جامع و بحر و رشیدی

گوید با کهنم با دیده نساگ ما تنها یاد آرم

چون

<p>(ارو) بے وجہ بے سبب۔</p>	<p>است کی یا نمودار بیت معمور است (۱) (ارو)</p>
<p>مبتل بقول بہار بوزن خلیل مختلف بیت</p>	<p>بمبہ دل بیت معمور فلک راطعہ زوہ تا خیالات</p>
<p>و مقیس علیہ آن زبتیل کہ مختلف زین العابدین</p>	<p>اندران ویرانہ بہمان آمد است (۲) (ارو)</p>
<p>است چنانچہ از بعضی کتب تواریخ معلوم شود و کجوبیت المعمور۔</p>	<p>است چنانچہ از بعضی کتب تواریخ معلوم شود و کجوبیت المعمور۔</p>
<p>(باقراکاشی در تعریف اشعار معاصرین)</p>	<p>بیت لطف اصطلاح بہمان بیت لطف</p>
<p>قبذل معنی پوشیدہ و اماندہ دہر کہ مال خود</p>	<p>کہ گذشت بدون الف و لام ترکیب فارسی (ارو)</p>
<p>ساختہ یا یکدوسہ بیت مبتل بہ مؤلف عرض</p>	<p>دکجوبیت لطف۔</p>
<p>کنند کہ معاصرین عجم ازین جنس و محققین</p>	<p>بی توشہ اصطلاح بقول بحر (۱) فاسق و</p>
<p>زیاندان و اہل زبان ازین ساکت از معنی</p>	<p>(۲) بی ذخیرہ صاحب اندکجوالہ فرسنگ فرنگ</p>
<p>شعر پیدا است کہ مبتل درینجا یعنی لا وارث</p>	<p>گوید کہ مفلس و محتاج و بی برگ و نوا مؤلف</p>
<p>است و عجیبی نیست کہ مختلف بیت المال قرار</p>	<p>عرض کنند کہ معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجاز</p>
<p>و ادہ باشند چنانکہ بہار گوید (ارو) لا وارث</p>	<p>آن کہ فاسقان را توشہ آخرت از اعمال صالح بناب</p>
<p>بقول آصفیہ جس کا کوئی وارث نہ ہو۔ وہ چیز جس</p>	<p>شفاق سنا استعمال می باشیم کہ معاصرین عجم بزبان</p>
<p>کا کوئی حقدار نہ ہو۔</p>	<p>ندارند و محققین اہل زبان ازین ساکت (ارو)</p>
<p>بیت معمور اصطلاح بہمان بیت معمور</p>	<p>(۱) فاسق (دکجوبلاوہ) (۲) مفلس محتاج بے</p>
<p>کہ بیجایش گذشت ترکیب دو لغت عربی بقاعدہ برگ و نوا۔</p>	<p>فارسی (الوزیری) یارب این بارگاہ دستور (الف) بی تہم اصطلاح بقول خان آرزو</p>

در چرخ هدایت بیای مجهول و فتح فوقانی و های مفلوظ (۱) سداوست و دیگر معانیش مجاز آن یعنی بی بنیاد
 بی حوصله (شغافه) اگر شمه می زند انگشت بر لب و بی اصل و غلط و همین معنی را کلام شغافی و ملا فوقی
 کلام امیر چگونیز بخش بی ته زبان نگهدار و بگو فرماید که نزدی سداست محققین بالا معنی (۱۱) و (۱۳)
 برین قیاس است - بی مغیوری قائم کرده اند که هیچ است و برای هر دو
 لب (بی بی تپی) یعنی بی حوصلگی (سلیم) پایداری است الف و ب دو معنی حقیقی و مجازی است
 کش چوکوه و رسم تکمین پیش گیر بگویم چو دریا چند تبون که ذکرش کرده ایم و ب (ب) زیادت یا مصدری
 جوش زرد از بی تپی صاحب بحر ذکر هر دو کرده به (۱) یعنی حقیقی و (۲) مجازاً یعنی بی بنیادی و بی اصلیت
 بزرگ معنی اول (الف) گوید که (۲۱) یعنی بی اصل - و غلطی دیگر هیچ (ار و و) الف (۱) و پیر چکی
 (ملا فوقی نزدی) فوقی از گردون بر شیت تپاه نهو جیسے بے تپاه دریا (۲۶) بے اصل بی بے
 خنده زرد از ره مرو پاد عشرت او بچو قول کون دریا بنیاد او غلط (ب) (۱) بے تپاه جیسے دریا کی
 بی تپه بود بگویم او (بی تپه است) را قائم کرده بے تپاه (۲) بے اصلیت غلطی - مؤنث -
 گوید که معنی (۳۱) شمی نام مربوط و بهرزه چانه است بی حیا استعمال بقول اند بخواه فرزندنگ
 و فرماید که از اهل زبان تحقیق پیوسته (علی خراسانی) فرنگ یعنی بی محل و بی موقع مؤلف عرض
 (۵) بر دو چشم من نشین و لنگر خوبی فکن پدید خون کند که موافق قیاس است (ظهوری) (۵) بیجا
 گشته ام چون آب دریا بی تپه است پد مؤلف عرض لغات تو با فیر و بدنام است پد بر خیرگی شور
 کند که (الف) (۳۶) یعنی حقیقی است یعنی چیزی که تپه از طعن بجا ترس پد (ار و و) بیجا بقول
 چنانکه آب بی تپه و دریا بی تپه و کلام علی خراسانی آصفیه فارسی - بے موقع - بے محل -

<p>سجاول اصطلاح بقول برہان باثانی مہجول باشد کہ کہربائی کند و جاذب پر مرغ ہم (اروہ) بروزن ایجاد محقق بی جادہ کہ (۱۱) گاہ ربایا یا قوت کمرنگ کی ایک قسم ہے جو گھانس اور (۲) بقول بعض سنگریزہ ایت سرخ تندر پر مرغ کو جذب کرتا ہے یعنی اپنی طرف کھینچتا ہے یا قوت آتایا رکھ بہاؤ گویند کہ اونیز گاہ می یا جیسے کہربا۔ مذکر۔</p>	<p>سجاول اصطلاح بقول برہان باثانی مہجول باشد کہ کہربائی کند و جاذب پر مرغ ہم (اروہ) بروزن ایجاد محقق بی جادہ کہ (۱۱) گاہ ربایا یا قوت کمرنگ کی ایک قسم ہے جو گھانس اور (۲) بقول بعض سنگریزہ ایت سرخ تندر پر مرغ کو جذب کرتا ہے یعنی اپنی طرف کھینچتا ہے یا قوت آتایا رکھ بہاؤ گویند کہ اونیز گاہ می یا جیسے کہربا۔ مذکر۔</p>
<p>(۳) بعضی گویند کہ چتری است کہ پر مرغ را جذب کند صاحب سروری بر معنی دوم قانع و جامع و جہانگیری و سراج اصل مہان بیجاد کہ بدین صراحت فرید کہ نوعی از یا قوت است کہ گذشت (عربی ۵) تا از کشش خواہش و آویزش را باید (شمس فخری ۵) شمول سعادت اولیٰ مقصود و طبع کہ و بیجادہ بود از و گرم را ہفتا گاہی بر سید پڑ کہ از تعرق گاہ است پر خذر بیجاد پڑ (۵) درین فیروزہ طشت از خون چشم پڑ ہمہ (استاد لاسمی جرجانی ۵) خرعست و دوران آفاق شد بیجادہ معدن پڑ (حکیم قرظی ۵) چنانکہ لولو و بی جادہ دو چشم پڑ خرمکیہ تنید است تیغش برداشت زان لعینان سر پڑ ز روے دوران لولو و بیجاد پڑ صاحبان جہانگیری و ناصر ناخن بیجادہ برنگیر و گاہ پڑ (الوزی ۵) در روئے و سراج ذکر بر معنی کردہ صاحب رشیدی گوئی عدل تو از جذب خاصیت پڑ بے جادہ از تعرق کہ سنگریزہ ایت سرخ کہ گاہ را باید و پر مرغ را گاہت پر خذر پڑ (شیخ آذری ۵) می کند و ہم جذب کند مؤلف عرض کند کہ حق آنست سنگ سادہ پڑ پچو پر پای مرغ بیجادہ پڑ۔ کہ بیجادہ و محققش بیجاد اسم جامد فارسی زبان است مؤلف عرض کند کہ اسم جامد فارسی زبان بسنی سنگریزہ از قسم یا قوت کہ کمرنگ و گللابی است (اروہ) دیکھو بیجاد۔</p>	<p>(۳) بعضی گویند کہ چتری است کہ پر مرغ را جذب کند صاحب سروری بر معنی دوم قانع و جامع و جہانگیری و سراج اصل مہان بیجاد کہ بدین صراحت فرید کہ نوعی از یا قوت است کہ گذشت (عربی ۵) تا از کشش خواہش و آویزش را باید (شمس فخری ۵) شمول سعادت اولیٰ مقصود و طبع کہ و بیجادہ بود از و گرم را ہفتا گاہی بر سید پڑ کہ از تعرق گاہ است پر خذر بیجاد پڑ (۵) درین فیروزہ طشت از خون چشم پڑ ہمہ (استاد لاسمی جرجانی ۵) خرعست و دوران آفاق شد بیجادہ معدن پڑ (حکیم قرظی ۵) چنانکہ لولو و بی جادہ دو چشم پڑ خرمکیہ تنید است تیغش برداشت زان لعینان سر پڑ ز روے دوران لولو و بیجاد پڑ صاحبان جہانگیری و ناصر ناخن بیجادہ برنگیر و گاہ پڑ (الوزی ۵) در روئے و سراج ذکر بر معنی کردہ صاحب رشیدی گوئی عدل تو از جذب خاصیت پڑ بے جادہ از تعرق کہ سنگریزہ ایت سرخ کہ گاہ را باید و پر مرغ را گاہت پر خذر پڑ (شیخ آذری ۵) می کند و ہم جذب کند مؤلف عرض کند کہ حق آنست سنگ سادہ پڑ پچو پر پای مرغ بیجادہ پڑ۔ کہ بیجادہ و محققش بیجاد اسم جامد فارسی زبان است مؤلف عرض کند کہ اسم جامد فارسی زبان بسنی سنگریزہ از قسم یا قوت کہ کمرنگ و گللابی است (اروہ) دیکھو بیجاد۔</p>

<p>سجاده آب اصطلاح بقول بحر و ملحقات ذکر هر دو معنی کرده مؤلف عرض کند که برهان (۱) چیز که زرد رنگ و سرخ باشد و معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجاز آن (۲) شراب صاحب اند بر شراب گلرنگ قانع مخفی مباد که (بر سجاده آب) معنی زرد و سرخ صاحبان هفت و مؤید گویند که شراب سرخ و کهربا که مذکور شد بطاقت ماخذ آن در معنی اول این هم رنگ و معنی سرخ فام مؤلف عرض کند که جمله قیاس متعاضی آن بود که سرخ را داخل کنند لغت عرب است بتشدید ال مهمله یعنی راه و در باقی حال برای معنی اول مشتاق سداستعمال فارسی بتخفیف مستعمل پس معنی لغتی این لقب افتاد می باشیم که محققین اهل زبان و معاصرین عجم ازین آب بی راه و مراد از آب رنگین و کنایه از شراب ساکت اند (ارو) (۱) زرد و هونا (۲) سرخ و زرد و تعمیر معنی اول مجاز است بپه راه هونا</p>	<p>سجاده آب اصطلاح بقول بحر و ملحقات ذکر هر دو معنی کرده مؤلف عرض کند که برهان (۱) چیز که زرد رنگ و سرخ باشد و معنی دوم حقیقی است و معنی اول مجاز آن (۲) شراب صاحب اند بر شراب گلرنگ قانع مخفی مباد که (بر سجاده آب) معنی زرد و سرخ صاحبان هفت و مؤید گویند که شراب سرخ و کهربا که مذکور شد بطاقت ماخذ آن در معنی اول این هم رنگ و معنی سرخ فام مؤلف عرض کند که جمله قیاس متعاضی آن بود که سرخ را داخل کنند لغت عرب است بتشدید ال مهمله یعنی راه و در باقی حال برای معنی اول مشتاق سداستعمال فارسی بتخفیف مستعمل پس معنی لغتی این لقب افتاد می باشیم که محققین اهل زبان و معاصرین عجم ازین آب بی راه و مراد از آب رنگین و کنایه از شراب ساکت اند (ارو) (۱) زرد و هونا (۲) سرخ و زرد و تعمیر معنی اول مجاز است بپه راه هونا</p>
<p>مخفی مباد که سجاده که معنی حقیقتش گذشت تعلق دارد در ماخذ این در معنی سرخ و زرد (ارو) بجوایه فرنگ فرنگ شمشیر خون آلود خونریز (۱) چیز خوب سرخ و زرد رنگ بود (۲) شراب صاحبان هفت و مؤید و شمس بر تیغ خون آلود سرخ رنگ و زرد رنگ مؤید</p> <p>سجاده شدن اصطلاحی بقول من و چه تعلق دارد و با این برای معنی سرخی و ملحقات برهان و بحر (۱) کنایه از زرد شدن و تیغ سرخ کنایه باشد از تیغ خون آلود مخفی مباد براه شدن صاحبان هفت و مؤید ذکر ماضی که (سجاده گون) یعنی رنگ بی راه است و چون مطلق این کرده بر معنی دوم قانع صاحب اند اضافت آن بسوی تیغ کنند مغیثی تیغی که رنگ بار</p>	<p>سجاده گون تیغ اصطلاح بقول انند مخفی مباد که سجاده که معنی حقیقتش گذشت تعلق دارد در ماخذ این در معنی سرخ و زرد (ارو) بجوایه فرنگ فرنگ شمشیر خون آلود خونریز (۱) چیز خوب سرخ و زرد رنگ بود (۲) شراب صاحبان هفت و مؤید و شمس بر تیغ خون آلود سرخ رنگ و زرد رنگ مؤید</p> <p>سجاده شدن اصطلاحی بقول من و چه تعلق دارد و با این برای معنی سرخی و ملحقات برهان و بحر (۱) کنایه از زرد شدن و تیغ سرخ کنایه باشد از تیغ خون آلود مخفی مباد براه شدن صاحبان هفت و مؤید ذکر ماضی که (سجاده گون) یعنی رنگ بی راه است و چون مطلق این کرده بر معنی دوم قانع صاحب اند اضافت آن بسوی تیغ کنند مغیثی تیغی که رنگ بار</p>

و غیر معمولی دارد۔ مخفی نیست کہ رنگ معمولی تیغ **سجادہ مذاپ** اصطلاح بقول لمحات
 سپیدت رنگ غیر معمولی شبان سرخ کہ بجالت خون برہان و بگردانند و مؤید و شمس (۱) کنایہ از خون
 می باشد و ہمین دورنگ است برای تیغ و جادو (۲) می سرخ رنگ و شراب زعفرانی مؤلف
 کہ از بیجاوہ کہ گذشت این را متعلق گیریم و بیجاوہ عرض کند کہ مذاپ بمعنی گداخته شدہ و ماخذ بیجاوہ
 را در اینجا برسدیل مجاز بمعنی سرخ پس معنی این تیغ آب بجایش مذکور و این کنایہ درست است برای
 سرخ رنگ و این بہتر از ماخذ اول است شراب و معنی دوم اصل و معنی اول مجازان (ارو) و
 (ارو) خون میں بہری ہوئی تلوار تیغ خون لال اور زعفرانی شراب نوشت
 آلو کہ سکتے ہیں۔ نوشت۔

سجاشدن ناف مصدر اصطلاحی بقول

سجادہ لب اصطلاح بقول اندکجوالہ اگر سیر اعظم (جلد سوم) بذیل مرض (تحرک سترہ) مرض
 کشف اللغات آنکہ لب او سرخ و زرد بود و مؤلف است کہ بقول بعض اساتذہ حرکت عضلہ شکم
 عرض کند کہ بر (بیجاوہ آب) ناخدی کہ مذکور شد قریب ناف از جای خود است و علاجش مالش
 من و جبہ متعلق باین رنگ حقیقی لب عنابی است شکم و رگی کہ قریب شاتنگ است بر و عن گل
 و بجالت غیر معمولی زرد و سرخ می شود پس این دو گیر و عن ہای ملتئمہ و مخلدہ مؤلف عرض کند
 کنایہ باشد برای معشوق طالب سداستعمال کہ موافق قیاس است و ذکر این ملاحظہ فرمائید (ناف)
 می باشیم کہ محققین اہل زبان و معاصرین عجم ازین گذشت (ارو) ناف ثانیہ کہ معنی اول و ناف
 ساکت اسم فاعل ترکیبی است (ارو) سرخ بی حرارت استعمال بقول بہارہ اندک آنکہ
 اور زرد رنگ کے لب رکھنے والا۔ اور گردن کار حرارت ندارد (صائب) دل

<p>بی جرأت مگوشه نشین ادب است پاورده لعل لب و دور (۲) بایں مصدری مرکب با (۱) از انوری او بوسه ربا افتاد است پ مؤلف عرض کند که (۵) از ان سپس که به تعریف مکیه و بارم رفت پ موافق قیاس است (۱) (۱) بے ہمت بقول کہ مرد می کن و بخشیدہ بی جگر بفرست پ (ظہوری) (۵) آصفیہ کم حوصلہ پست ارادہ بست یکاہل مجہول تیغ کشن ز من تیغ کشیدن از تو پ از جگر بیچار بی حرم استعمال بقول اند سجوالہ فرنگ را سپری می باشد پ (۱) (۱) (۱) نزول و کھو فرنگ بمعنی آیینہ و معصوم مؤلف عرض کند کہ اشتروں (۲) دیکھو نزولی - مؤنث -</p>	<p>موافق قیاس است (۱) (۱) بے جرم بے گناہ سجالی اصطلاح بقول اند سجوالہ معصوم کو کہہ سکتے ہیں - (۱) سجگر اصطلاح (۱) بقول اند سجوالہ سجدی بکر عروس فکر من از غایت بی (۲) سجگری فرنگ بمعنی نزول و تبدیل آن گوئی سجالی سر بر منی دارد مؤلف گوید کہ کہ (۲) یعنی بینا کی تعین بہادری صاحب بجز ذکر (۲) موافق قیاس است (۱) (۱) کردہ مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است و بے رونقی - مؤنث -</p>
<p>سجین بقول برہان بروزن و معنی بشین است کہ می آید صاحبان سروری و رشیدی و نامری و سراج و جامع ذکر این کردہ اند مؤلف عرض کند کہ تبدیل آن چنانکہ کترگ و کجک (۱) (۱) دیکھو بیشترن -</p>	<p>بی جواب اصطلاح بقول بہار و اند گندہ اسم فاعل ترکیبی است (صائب) (۵) نجات قابل جواب نباشد صاحب بجر ہم ذکر این کردہ می کشم از نامہ ہای بی جواب خود کہ بار خاطر</p>

آن رخنہ دیوار می گردد (ظہوری ۵) از (ظہوری ۵) با عشق خطاست پنجه گیری بی بی
 مشق نمی فندز بانم که هر چند سوال بی جواب است خرد شکسته بازو است (مؤلف عرض کند
 (مؤلف عرض کند که موافق قیاس است که موافق قیاس است (ارو ۱) الف بی بی
 (ارو ۱) ناقابل جواب - یعنی عاجزی - در ماندگی - مؤثث (ب) بیچاره

بی بی بی بی اصطلاح - بقول برهان کنایه از بقول آصفیه - لا علاج - عاجز - در مانده بے بس
 مردم بی بندوبانی عقل و بیچاره و صاحبان بجزو ناچار مجبور -

جامع (و چنانگی در ملحقه است) ذکر این کرده اند بی بی چراغ اصطلاح - بقول اند بجا
 مؤلف عرض کند که موافق قیاس است - فرنگ فرنگ بالکسر کنایه از خراب و ویران
 (ارو ۱) - بی بی بقول آصفیه و شخص حسرت و نا آباد مؤلف عرض کند که اسم فاعل ترکیبی
 یا تقدیم کنایه می بود - پتور - است که در مقام ویران و نا آباد شمع روشن

الف بی بی بی استعمال - الف بقول فدا می شود (ارو ۱) بی چراغ - اردو میں ایسا
 (ب) بی بی بی که از علمای معاصر عجم بود مقام کوکھ سکتے ہیں جو ویران ہو -

معنی عجز و در ماندگی (ظہوری ۵) باین بی بی چشم و رو اصطلاح - خان آرزو در
 کز قطره و عرفات تی افتم پوزورش تا کشم چراغ هدایت می فرماید که مرادف (بی رو) (۱)
 از بحر بازی شنا گیرم (ب) صاحب اند نسبت (ب) یعنی بی حیا (تاثیر ۵) بی چشم و روتری ز تو
 عوارز فرنگ و فرنگ گوید که یعنی بکس و بی بهره ای باغبان کجاست با گل چیده و شرم ز طبل
 و بی مدد - صاحب فدالی گوید که یعنی عاجز و در ماندگی (ب) بیچاره و صاحب اند هم ذکر این کرده

مؤلف عرض کند کہ صاحب بحر مذکور معنی اول **بیچون** بقول اندکجوالہ فرنگ فرنگ
(۲) یعنی بیروت ہم گفتہ ہر دو موافق قیاس است بروزن و معنی بیشن کہ می آید **مؤلف** عرض
و در سند تاثیر معنی دوم چنان تراست (ارو) کند کہ مبتدل بیچن کہ بیچیم عربی بجایش گذشتہ
(۱) بے جیا جکوحیا اور شرم نہ ہو (۲) بے مروت چنانکہ چوچہ و چوچہ (ارو) و کجور
جس کو مروت اور اخلاق نہ ہو۔ بیچن و بیشن۔

سخت اصطلاح بقول طحقات برہان بروزن ریونڈ۔ درخت را گویند۔ **مؤلف** عرض کند کہ
اسم جامد فارسی زبان میلانیم و شاق سند استعمال کہ معاصرین عجم بر زبان ندارند و محققین اہل زبان
ازین ساکت (ارو) درخت بقول آصفیہ فارسی۔ مذکر۔ پیر شجر۔ بروا۔

بی چوچہ اصطلاح بقول اندکجوالہ فرنگ موافق قیاس است (ارو) (۱) بے نظیر (۲)
فرنگ نوعی از خیمہ کہ بی چوب باشد **مؤلف** عرض خالق بے چون۔ مذکر۔

کند کہ ستون درمیانی ندارد (ارو) **بیچوب** اصطلاح بقول غیاث اللغات (۱) یعنی
بقول آصفیہ فارسی۔ اسم مذکر۔ ایک قسم کا خیمہ معشوقہ و فرماید کہ مسطر و محقق بی بی است۔ مناسبت
جس میں چوب نہیں لگائی جاتی۔ **مؤلف** عرض رہنما جوالہ سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاپار گوید کہ
کرتاہی کہ جس میں ستون درمیانی نہیں ہوتا۔ (۲) زن یہود را ناسند **مؤلف** عرض کند کہ ہم

بی چون اصطلاح بقول اندکجوالہ فرنگ جامد معاصرین عجم است نسبت معنی اول نیالی ما
فرنگ بالکر (۱) بی نظیر و بی مانند و (۲) نامی انہی است کہ صاحبان اللغات غیاث از قیاس
ناہی ہی حق سبحانہ تعالیٰ **مؤلف** عرض کند کہ کارگر عتہ اند و جاوار و کہ اسم جامد فارسی قدیم ہا

<p>کہ معاصرین مجہم آن را بتخصیص استعمال کردند مختص۔ بے شرم۔ بے حیا۔ بے لحاظ (۲) بے پروا اہل زبان از ہر دو معنی ساکت (ارو) (ب) بے حجابی یعنی بے پردگی کہہ سکتے ہیں۔</p>	<p>کہ معاصرین مجہم آن را بتخصیص استعمال کردند مختص۔ بے شرم۔ بے حیا۔ بے لحاظ (۲) بے پروا اہل زبان از ہر دو معنی ساکت (ارو) (ب) بے حجابی یعنی بے پردگی کہہ سکتے ہیں۔</p>
<p>(۱) معشوقہ مؤنث (۲) یہودن یہودی عورت۔ نیش اصطلاح۔ بقول اندکحوالہ فرنگ فرنگ سج حاصل اصطلاح۔ معنی بی نتیجہ و عجب بالکسر یعنی بی نہایت و بے پایاں و۔۔۔۔۔</p>	<p>(۱) معشوقہ مؤنث (۲) یہودن یہودی عورت۔ نیش اصطلاح۔ بقول اندکحوالہ فرنگ فرنگ سج حاصل اصطلاح۔ معنی بی نتیجہ و عجب بالکسر یعنی بی نہایت و بے پایاں و۔۔۔۔۔</p>
<p>و نامکن (صائب ۵) ایکہ ہر طائفہ قبائلیہ سج شدن مصدر اصطلاحی۔ بقول خاصی دارند کہ نیت بی حاصل اگر جلوہ ہر چائی عبر یعنی بدر فرق از حد شرع (صائب ۵) ہر تست کہ (ارو) عجب و نامکن۔ بید شود۔ از حد کند پروائی پاچہ علم از محتب</p>	<p>و نامکن (صائب ۵) ایکہ ہر طائفہ قبائلیہ سج شدن مصدر اصطلاحی۔ بقول خاصی دارند کہ نیت بی حاصل اگر جلوہ ہر چائی عبر یعنی بدر فرق از حد شرع (صائب ۵) ہر تست کہ (ارو) عجب و نامکن۔ بید شود۔ از حد کند پروائی پاچہ علم از محتب</p>
<p>(الف) بی حجاب استعمال بقول اندکحوالہ شہر بوستان را مؤلف عرض کند کہ ہر دو فرنگ فرنگ بالکسر (۱) یعنی بی حیا و بی شرم موافق قیاس است (ارو) (۱) بے حد و شوخ و (۲) بی پردہ مؤلف عرض کند و کچھ بے پایاں (۲) حد شرعی سے تجاوز کرنا۔</p>	<p>(الف) بی حجاب استعمال بقول اندکحوالہ شہر بوستان را مؤلف عرض کند کہ ہر دو فرنگ فرنگ بالکسر (۱) یعنی بی حیا و بی شرم موافق قیاس است (ارو) (۱) بے حد و شوخ و (۲) بی پردہ مؤلف عرض کند و کچھ بے پایاں (۲) حد شرعی سے تجاوز کرنا۔</p>
<p>کہ اسم فاعل ترکیبی است (صائب ۵) چون خلاف شرع کام کرنا۔ مکھوی شیشہ موج بادہ گلزنک او پچی توان دید (الف) بی حساب اصطلاح بقول بہا</p>	<p>کہ اسم فاعل ترکیبی است (صائب ۵) چون خلاف شرع کام کرنا۔ مکھوی شیشہ موج بادہ گلزنک او پچی توان دید (الف) بی حساب اصطلاح بقول بہا</p>
<p>از بیاض گردن او بیحباب کہ و۔۔۔۔۔ وانند (۱) معروف و (۲) کنایہ از ظلم و بیاد (ب) بی حجابی اسمی مصدری بزیادت ب (صائب ۵) تا چند بی حساب باہل نظر کنی کہ</p>	<p>از بیاض گردن او بیحباب کہ و۔۔۔۔۔ وانند (۱) معروف و (۲) کنایہ از ظلم و بیاد (ب) بی حجابی اسمی مصدری بزیادت ب (صائب ۵) تا چند بی حساب باہل نظر کنی کہ</p>
<p>مصدریت (صائب ۵) عرق نگرودن ب (صائب ۵) رسیدن نوبت روز حساب خط ب (مخلص ز بی حجابی نیت پستارہ محو درین آفتاب کاشی ۵) شاہی کہ بر رعیت خود بی حساب</p>	<p>مصدریت (صائب ۵) عرق نگرودن ب (صائب ۵) رسیدن نوبت روز حساب خط ب (مخلص ز بی حجابی نیت پستارہ محو درین آفتاب کاشی ۵) شاہی کہ بر رعیت خود بی حساب</p>
<p>می گردد کہ (ارو) بے حجاب (۱) بقول کرد ب سیلاب گشت و خانہ خود را خراب کرد</p>	<p>می گردد کہ (ارو) بے حجاب (۱) بقول کرد ب سیلاب گشت و خانہ خود را خراب کرد</p>

صاحب تحقیق الاصطلاحات نسبت معنی دوم گوید (۲) ظلم - بیداد - بیجا کام (ب) بیجا کام کرنا ظلم کرنا	صاحب تحقیق الاصطلاحات نسبت معنی دوم گوید (۲) ظلم - بیداد - بیجا کام (ب) بیجا کام کرنا ظلم کرنا
که معنی کار بیجا باشد (اشرف مازندرانی ۵) یا (الف) بی حنور	که معنی کار بیجا باشد (اشرف مازندرانی ۵) یا (الف) بی حنور
بجز انام عذابم نبری با هر جا که بری بیچ و تا بم نبری (ب) بی حنور داشتن	بجز انام عذابم نبری با هر جا که بری بیچ و تا بم نبری (ب) بی حنور داشتن
که با این همه بیجا بگرم سرزد با شکل پهشت (ج) بی حنور شدن	که با این همه بیجا بگرم سرزد با شکل پهشت (ج) بی حنور شدن
بی حسابم نبری با مؤلف عرض کند که مراد از (د) بی حنور کردن	بی حسابم نبری با مؤلف عرض کند که مراد از (د) بی حنور کردن
معنی اول - معنی حقیقی است یعنی بدون حساب (ه) بی حنوری	معنی اول - معنی حقیقی است یعنی بدون حساب (ه) بی حنوری
و کتاب و دریافت و تحقیقات - و از مصرع دوم مؤلف عرض کند که معنی حقیقی این (۲) پریشان	و کتاب و دریافت و تحقیقات - و از مصرع دوم مؤلف عرض کند که معنی حقیقی این (۲) پریشان
کلام مازندرانی سندش پیداست و صائب هم گفته (۳) است که حنور قلب نباشد و معنی اول مجازان	کلام مازندرانی سندش پیداست و صائب هم گفته (۳) است که حنور قلب نباشد و معنی اول مجازان
خواهی که بیجا بخت ترا بر ندی صائب نفس شمرده زن (اب) پریشان و بیمار داشتن کسی را (شانی	خواهی که بیجا بخت ترا بر ندی صائب نفس شمرده زن (اب) پریشان و بیمار داشتن کسی را (شانی
خود حساب باش با نسبت معنی دوم عرض می شود که گنایا کار (تخلو ۵) ترا که در لب نوشین هزار گونه شفا	خود حساب باش با نسبت معنی دوم عرض می شود که گنایا کار (تخلو ۵) ترا که در لب نوشین هزار گونه شفا
و ظلم و بیداد حاصل میشود از معنی اول معنی کاری بغیر دریافت با چهره همیشه مرالی حنور باید داشت (ج) (ج)	و ظلم و بیداد حاصل میشود از معنی اول معنی کاری بغیر دریافت با چهره همیشه مرالی حنور باید داشت (ج) (ج)
و تحقیق کردن بیجا باشد و بیدار کسی که کار تعلق بدوست و از بقول خان آرزو در چراغ هدایت یعنی بیمار	و تحقیق کردن بیجا باشد و بیدار کسی که کار تعلق بدوست و از بقول خان آرزو در چراغ هدایت یعنی بیمار
مصرع اول سند مخلص کاشی استعمال این معنی شدن و تحقیق ما پریشان شدن هم (شانی	مصرع اول سند مخلص کاشی استعمال این معنی شدن و تحقیق ما پریشان شدن هم (شانی
پیداست و از کلام اول صائب و مخلص کاشی (۴) یا عاشق شد هست در مان چیت با	پیداست و از کلام اول صائب و مخلص کاشی (۴) یا عاشق شد هست در مان چیت با
(ب) بی حساب کردن معنی کار بیجا و نیسی آنجا که بی حنور شود (طی آگهی ۵)	(ب) بی حساب کردن معنی کار بیجا و نیسی آنجا که بی حنور شود (طی آگهی ۵)
ظلم و بیداد کردن بدست می آید (ار ۹) در جهان ده چیز دشوار است نزد آگهی (کرم ۱)	ظلم و بیداد کردن بدست می آید (ار ۹) در جهان ده چیز دشوار است نزد آگهی (کرم ۱)
الف (۱) بی حساب و کتاب - بی دریافت کردن آن می شویم بی حنور با ناز عاشق زهد	الف (۱) بی حساب و کتاب - بی دریافت کردن آن می شویم بی حنور با ناز عاشق زهد

<p>فاسق شرم محسک بذل رفتار، بد شو و محبوب</p>	<p>فرنگ فرنگ بعضی ناراست و ناخالص و بی اصل</p>
<p>بد شکل و نظر باز پنجا کور و بچن موت بی اصولان</p>	<p>مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است</p>
<p>بحث علم جاپلان پدیمہ جاتی تقلید و گدائی</p>	<p>اسم فاعل ترکیبی (ارو) دکیو بے اصل</p>
<p>بزر پد صاحبان بجز و اندھم ذکر این کردہ اند</p>	<p>بی حمیت استعمال بقول اندو بہار مراد</p>
<p>و (د) مرادف (د) (مخلص کاشی ۵) بی حیا (سعدی ۵) بہین آن بی حیت را کہ</p>	<p>از بس و لم نہ اندہ کثرت رسد ہ شدہ کہ دیدہ گز پد پنخوید دید روی نیک بختی پد مؤلف</p>
<p>بی حضور زحمیت حواس پد (۵) بقول آرتھورس کند کہ موافق قیاس است اسم فاعل ترکیبی</p>	<p>جمیت خارہ ہواغ داں ہدا شتمن چہ حضور۔ (ارو) بے میت بقول آصفیہ بے شرم</p>
<p>شکستگی و ختمی است و حضورستان مقام آن بے غیرت۔ بے حیا۔</p>	<p>وامان مؤلف گوید کہ حاصل ہا بعد رست بی حواس استعمال بقول اندہ بجوالہ فرنگ</p>
<p>یعنی پریشانی و بیماری (عارف ایچی ۵) چو فرنگ بمعنی بیخود و بی ہوش مؤلف عرض کند</p>	<p>خامہ سبک مغز از بی حضور می دل پد شدیش رویا کہ موافق قیاس است اسم فاعل ترکیبی (ارو)</p>
<p>در ہر سجد ہمارا پد صاحبان بجز و اندو بہار ہم ذکر بے حواس بقول آصفیہ بے اوسان۔ پریشان</p>	<p>این کردہ اند (ارو) (الف) (د) ہمارا بے خود۔ آپے سے بیخبر۔</p>
<p>پریشان اب پریشان او بہیار رکھا کر ناچ بی حیا استعمال بقول بہار مرادف بی حیت</p>	<p>و (د) پریشان او بہیا۔ ہونا (۵) پریشان او بہیا کہ گذشت و صاحب اندہ نربانش مؤلف</p>
<p>بی حقیقت استعمال بقول اندہ بجوالہ</p>	<p>عرض کند کہ آنکہ حیا و شرم نذار و موافق قیاس است</p>

اسم فاعل ترکیبی) و از ہمین است بیحیائی زیاد (چہر گر با او شود از بی حیائی آفتاب
 یای مصدری بقاعدہ فارسی (صائب) (ارو) بے حیا۔ بقول آصفیہ بہ شرم
 از خجالت مشرق پروین شود رخسارہ اش بے ادب۔

بج بقول بہار بیجہ مرادف این است بمعنی اصل و بالعطف بر کنہن بعضی استیصال و باللفظ زدن
 و کردن بمعنی ریشہ دو اندن و باللفظ نشاندن از عالم نہال نشاندن مستعمل (سعدی) عنیت
 چو بیخ است و سلطان درخت و درخت ای سپر ماند از بیخ سخت و صاحبان اند و بہت
 و رشیدی ہم ذکر این کردہ اند **مؤلف** عرض کند کہ بیج کہ می آید مزید علیہ این است و استعمال
 این با مسعودی فارسی در لطائف می آید (ارو) بج۔ بقول آصفیہ فارسی۔ اسم مؤنث شجرہ اصل

سج اصطلاح۔ بقول اندکجوالہ فرہنگ فرنگ دارد و کما برای خواجہ در اندیشہ ام چہ انبساط
 بمعنی بی خوف و خطر۔ **مؤلف** عرض کند کہ کما یہ اسم فاعل ترکیبی است (ارو) الف
 باشد (ارو) بے خطر۔ بقول آصفیہ بے خوف (۱) بے خاندان کہہ سکتے ہیں یعنی وہ شخص جو
 اصطلاح بقول گھر سے جدا ہو۔ بے مسکن (۲) مسافر (۳) **بی خاندان**

اب بی خان و مان **بی خانیہ** اصطلاح بقول اندکجوالہ فرہنگ
 فرنگ (الف) (۱) بی خانہ ولی مسکن و (۲) مسافر فرنگ خواجہ سرا و خایہ کشیدہ و خستی **مؤلف**
مؤلف عرض کند کہ اصل این زب باشد کہ عرض کند کہ موافق قیاس است اسم فاعل ترکیبی
 فارسیان بخذف و او عطف ہم استعمال این کردہ اند (ارو) خواجہ سرا۔ و کچھو اطلسی کا نام ہے؛ مذکر
 (ظہوری) زریل حادثہ بی خان و مان چہ عظم **بج** استعمال بقول اندکجوالہ فرہنگ

غافل۔ ناگاہ و بی وقوف مؤلف عرض کند دیکھو بیخ برآوردن۔
 کہ اسم فاعل ترکیبی است موافق قیاس (النوری) **بیخ برآوردن** مصدر اصطلاحی۔ صاحب تہائی
 (۷) در جهان آیتی شد است رخس پد لیک از ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند
 حال خویش پیبر است پد (ارو) بے خبر کہ قائم گردن بنیاد است (نظامی ۷) جناح
 بقول آصفیہ تا واقف غافل۔ بے شعور و بیوقوف از مواد زمین بیخ برآوردن پس آنگ شد و زمین
 دیکھو بد زمین کے دوسرے معنی۔ چار بیخ پد (ارو) بنیاد قائم کرنا۔
بیخ برآوردن مصدر اصطلاحی صاحب **بیخ برکندن** مصدر اصطلاحی مراد
 آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف (بیخ برآوردن) است (النوری ۷) برکندن
 عرض کند کہ استیصال گردن است (ابوالفرح) عشق از بیخیم پد تا بیخ صلاح و توبہ برکندم (ارو)
 رونی ۷) برآورد بیخ طبع از خاک آدم پکڑو دیکھو بیخ برآوردن۔
 مسؤل گرد و طبع سائل پد (ارو) جزا کہ بیخ بیخ چشم اصطلاح۔ بقول برہان کبیر خای
 بقول آصفیہ۔ بیخ کنی کرنا۔ استیصال کرنا نقطہ دار کنایہ از گوشت است کہ بتازی لحم
بیخ برانداختن مصدر اصطلاحی گویند صاحب جہانگیری در ملحقات ذکر این کرد
 صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت (حکیم نزاری ۷) از عالم معاش رہ نعمت
مؤلف عرض کند کہ مرادف (بیخ برآوردن) گزیدہ اند پد روی نکو و شیرہ انگور و بیخ چشم
 است (سعدی ۷) برانداختن بیخ نشان از پد صاحب سروری ہم در ملحقات آورده
 بہشت پد کونم بکین می بخارند زشت پد جامع و سراج و رشیدی و بحر و بہار ذکر این کرد

(۷۲۲)

<p>و صاحب نامصری این را مخصوص کند با گوشت و نیز باقی ماند که ماخذ و اسم مصدر نیز آنیدین گو سپند مؤلف عرض کند که تخصیص نامصری است که می آید و از همین نیز زای هوز را بدل موافق قیاس است و تعمیم دیگر محققین مجاز آن کردند به خای معجز چنانکه فراز و فراخ به بیخ شد (ار و و) گوشت - و کچو بسریا - اور بلجا طبعی و پس از آن علامت مصدر تن بقاعده فارسی بگری کا گوشت -</p>	<p>و صاحب نامصری این را مخصوص کند با گوشت و نیز باقی ماند که ماخذ و اسم مصدر نیز آنیدین گو سپند مؤلف عرض کند که تخصیص نامصری است که می آید و از همین نیز زای هوز را بدل موافق قیاس است و تعمیم دیگر محققین مجاز آن کردند به خای معجز چنانکه فراز و فراخ به بیخ شد (ار و و) گوشت - و کچو بسریا - اور بلجا طبعی و پس از آن علامت مصدر تن بقاعده فارسی بگری کا گوشت -</p>
<p>بیشتر بقول موار و از پرویزن گذرانند کردن که مراد از خالص کردن است و آنچه و مضارع این بیزد - صاحب نوادر مذکور به بابی فارسی به همین معنی می آید مبدل این چنان معنی بالاصحاح کند که در مضارع و امر این تب و تب پس آنچه صاحب نوادر تبدیل باب بلکه سائر ابواب مصادر ذات النخای خای نما باز ای هوز در مضارع و امر این بیان آن به زای تازی بدل شود صاحب فدائی گوید می کند غلط است بلکه بیزیدین (مصدر می که جدا کردن زنه پر چیز سائیده و کوفته از ریخته که حالاً ترک است و ترک آن بی غوری آن از رگنر پرویزن - صاحب اندکجواله صاحبان تحقیق بیش نباشد تصدیق وجودش وزنگ وزنگ گوید که غریبال کردن - صاحب بحر از امر حاضر و مضارعش می شود کامل التصریف همین مصدر را به همین معنی بابای فارسی آورده بود بر خلاف این که سالم التصریف است مؤلف عرض کند که ماخذ این بشره فارسی بزای از مشتقات این بدون ماضی و هم فعل که معنی خالص بازای فارسی می آید پای هوز به پیش و استقبال نیاید از اینجا است که فارسیان امر و زای فارسی بدل شد به زای عربی چنانکه زنده و زنده و مضارع از مصدر هوز بیزیدین (مصدر)</p>	<p>بیشتر بقول موار و از پرویزن گذرانند کردن که مراد از خالص کردن است و آنچه و مضارع این بیزد - صاحب نوادر مذکور به بابی فارسی به همین معنی می آید مبدل این چنان معنی بالاصحاح کند که در مضارع و امر این تب و تب پس آنچه صاحب نوادر تبدیل باب بلکه سائر ابواب مصادر ذات النخای خای نما باز ای هوز در مضارع و امر این بیان آن به زای تازی بدل شود صاحب فدائی گوید می کند غلط است بلکه بیزیدین (مصدر می که جدا کردن زنه پر چیز سائیده و کوفته از ریخته که حالاً ترک است و ترک آن بی غوری آن از رگنر پرویزن - صاحب اندکجواله صاحبان تحقیق بیش نباشد تصدیق وجودش وزنگ وزنگ گوید که غریبال کردن - صاحب بحر از امر حاضر و مضارعش می شود کامل التصریف همین مصدر را به همین معنی بابای فارسی آورده بود بر خلاف این که سالم التصریف است مؤلف عرض کند که ماخذ این بشره فارسی بزای از مشتقات این بدون ماضی و هم فعل که معنی خالص بازای فارسی می آید پای هوز به پیش و استقبال نیاید از اینجا است که فارسیان امر و زای فارسی بدل شد به زای عربی چنانکه زنده و زنده و مضارع از مصدر هوز بیزیدین (مصدر)</p>

دند بختیقین معناه اور آن را متعلق باین کردند مملوک کسی مؤلف عرض کند که دیگر تحقیقین
 اگر وجود (بیزیدین) لغوی بود مصدر (بیزانید) ازین ساکت و معاصرین عجم بر زبان نذرند
 که می آید از کجا پیدا شد این است حقیقت این مشتاق سند استعمال می باشیم (ارو)
 مصدر (ارو) چنانکه بقول آصفیه - مالک اور نه مملوک -
 متعدی چینی سے آنا نکالنا بختیقین کا ترجمہ یہاں
لی ضرور بقول انسد بحوالہ فرہنگ آصفی ذکر این کرده گوید که مرادف (بیج کردن)
 فرنگ بمعنی بی عقل و بی وقوف **مؤلف** است که می آید یعنی ریشہ دو اذن (الوری)
 عرض کند که موافق قیاس و بمعنی حقیقی است (س) گرچه در هر گبری در دو غمت یعنی زود
 (ارو) بے وقوف - دیکھو بدین کا زبر کہ شباروزی چون ذکر تو در ثونا است **مؤلف**
لی ضرور و خاوند اصطلاح بقول انسد عرض کند که مراد از قائم شدن است پس
 بحوالہ فرہنگ فرنگ یعنی نہ مالک چیزی ونہ (ارو) قائم ہونا -

بختیقین بقول جامع بزوزن زردشت - درخت وغیره کہ از بیج آن را کنده باشند
 و فرماید کہ با شین معجم عرض سین مہلہ ہم آمدہ - خان آرزو در سراج گوید کہ بہین مہلہ اصل است
 و بہین معجم سبدل آن (چنانکہ کستی و کشتی) چہ شستن باضم عبارت از کندن است مجازاً
 از کوفتن و اگر بہ فتح خا بود مجازاً از مجروح کردن و اصل آن بختیقین (یعنی بیج کنده و
 ضابطہ فارسیان است کہ ہر گاہ دو حرف از یک جنس جمع شوند حذف یکی از انہا جائز **مؤلف**
 عرض کند کہ محفت بختیقینہ بہ تخفیف ہای ہوز و بختیقینہ کہ می آید اسم مفعول (بختیقین) مصدریت

که بعد این مذکور شود (ار و و) ده درخت جو بزرگ بگیرا هوا هو -

الف بختن

بقول برهان کبیر اول

هم بنظر رسیده و غالباً این اصح باشد

بر وزن دل بستن یعنی (۱۶) در مانده

مؤلف عرض کند که الف مصدر است کبیر

عاجز شدن صاحبان اندوهت هم ذکر این کرده اند

از پی یعنی حقیقتش و خستن که یعنی برکندن و خسته

و صاحب جامع بذر معنی بالا (۲) مجوس گردیدن

کردن و آزرده ساختن می آید و معنی لغظی (پی

هم گفته فلان آرزو در سراج بذر معنی اول گوشت خستن)

برکنده شدن از بیخ و کنایه آزرده ماندن

که از همین است

و عاجز شدن و بیجا ز مجوس گردیدن بای فارسی

بخت

معنی در مانده و عاجز انا قوسی

بدل شد به عربی چنانکه اسپ و اسب و تپ

بفتح و ضم خانوشته و طاهر الف بای پارسی

و تب و (ب) ماننی مطلق زیادت بای تپ

باشد که (پای خوست) نیز آمده و بای تازی

در آخر که افاده معنی مفعولی کند (ار و و)

خطاست صاحب بحر الف را سالم التصریف

الف (۱) در مانده او را عاجز بونا (۲) قید

گوید که خیر از ماضی و مستقبل و اسم مفعول نیاید

بونا (ب) (۱) در مانده - عاجز (۲) مجوس

و صاحب برهان نسبت (ب) گوید که بر وزن بخت مقیده قیدی -

معنی (۱) در مانده و عاجز (۲) مجوس و بندی

اصطلاح بقول هفت و

سوس

سروری می فرماید که گرفتار و در مانده و عاجز است

اصل السوس را گویند که در هندی طبری

دل خسته و مجروح و خسته و گمراه

است صاحب محیط ذکر این کرده حواله سوس

گیان بسپیده و هم نالان بچگانه و فرماید که با فارسی نوشت

و بر اصل السوس گوید که کبیر همزه هم

یونانی است و بفتح هز و اسم عربی و یونانی غلوانی کسی از محققین فارسی زبان ذکر این نگرد و آنچه
و غلو فریاد و لاطینی ابرش و در زبان افغانی قیاس می خواهد مقام وصل انگشت یکف دست
خوگادلی و در کشمیری شنگیر و بغاری شیرازی را توان گفت و نج شاخ دست من و چه انگشت
بغ مهبک و به اصغرهانی شرو و به ترکی شیرین با دست را توانیم گفت باقی حال بدون سزا
و به وزنگی کلیمه زنده و در انگریزی لینگریس و مجرد قول شمس اعتبار را شاید (ار و و)
بهندی آهشی گویند - بیخ نبات سوسن است با تخته کی انگلیان مروت -
و قسم می باشد تخ و شیرین و مستعمل شیرین است **بخت** بقول برهان بفتح اول و قسم ناست
مرکب القوی مائل تر بجزارت و معتدل و زرد بر وزن زردشت هر چیز که آن را از بیخ کنده
و یوست و گویند گرم و تر در اقل منضج است مانند درخت و امثال آن و فرماید که بجای
خلیقه و مرکب و مسکن تشنگی بسبب رطوبت شین نقطه دار - بین جمله هم آمده چه در فارسی
و عذوبت خود لهند اناض التهاب معده صواب و تبدیل می یابند صاحب سروری هم ذکر
آب زلال نقوع آن و مقوی اعصاب و مانع این کرده (شمس فخری ۵) چنان بنیاد ظلم
و در عصب و منافع بسیار دارد و الخ لا ان از کشور خویش پانفرمان آلمی کرد بخت بدی از
بهیسی - بقول اصغیه - هندی - موشند اصل است (۵) او ز معانی حقیر ولی هز و قتل و جان ز
- چرخی کی جز گهوچی که درخت کی جریخ مهبک تن آن خمیس باد آهخت بد صاحبان جامع و
بخت شاخ دست اصطلاح بقول شمس بخت و اند هم ذکر این کرده اند مؤلف
یعنی انگشت دست مؤلف عرض کند که در بعضی کس که اشاره این بر (بخت) گذشت

و این مبدل آنست چنانکه گستی گشتی (ارو و دار) بی خطر استعمال بقول اندر بجز اول و ننگ

و کجیو بخت -

بخت کردن مصدر اصطلاحی - معنی آنکه موافق قیاس است و از همین است مصدر

بخت کردن و استیصال کردن سندان بخت (۲) بی خطر آمدن یعنی بی خوف و خطر و بی خطر

از شمس فخری گذشت و ماخذ این مصدر انجامد کور واقع شدن (انوری ۵) عدل تو همایت

(ارو و) استیصال کردن -

بیش و آست مثل - صاحبان بی خطر آمدن (ارو و) ۱۱ بے خوف - نذر -

تخریب و امثال فارسی ذکر این کرده از معنی و (۲) بے خوف و خطر ہونا - بے مغفرت واقع ہونا -

محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند کہ بیخ کردن مصدر اصطلاحی - صاحب

فارسیان این مثل را بچ کسی زند کہ سر سبز و آصفی ذکر این کرده گوید کہ مرادف بیخ کردن

شاداب و خوشحال باشد مانند درختی کہ بیخ او است کہ گذشت و صاحب بجز (بیخ کردن) درخت

در آب باشد و حاصل آن سر سبزی است -

(ارو و) پہلا پھولا ہے - صاحب آصفیہ نے مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است

پہلا پھولا پر فرمایا ہے صفت بہ صاحب نصیب (سعدی ۵) درخت کرم ہر کجا بیخ کردم گذشت

دولت مند - امیر جیسے پہلا پھولا کہ سب

دیکھتے ہیں (ع) و کن میں کہتے ہیں: برابر (الف) بیخ کن استعمال - صاحب آصفی

ہے یعنی سر سبز ہے شاداب ہے - دولت مند کہ بے بیخ کردن ذکر اب کرده از معنی است

(۲)

(۲)

<p>(ج) بیخ کنی مؤلف عرض کند که تشبیه او بر شوکران هر چه می فرماید با نقلش بر (باریون)</p>	<p>(ج) بیخ کنی مؤلف عرض کند که تشبیه او بر شوکران هر چه می فرماید با نقلش بر (باریون)</p>
---	---

<p>چیزی کردن و از بیخ و بنیاد بر آوردن و نیست و نابود کرده ایم (ارو) دیکو باریون -</p>	<p>چیزی کردن و از بیخ و بنیاد بر آوردن و نیست و نابود کرده ایم (ارو) دیکو باریون -</p>
--	--

بیخ گوشش زرد است مثل بیخ گوش

<p>کردن (کمال صفتی) آنکه بیخ و راق او کند</p>	<p>کردن (کمال صفتی) آنکه بیخ و راق او کند</p>
---	---

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>	<p>بهرستم زال زرتواند بود (الف) امر حاضر</p>
--	--

بیخ مهبک

اصطلاح - این همانست که قضا و شاخ آن جرگرم نیار و بر **مؤلف** بذیل بیخ سوسن اشاره این کرده ایم و مهبک اسم عرض کند که فارسیان بیخ بمعنی درخت و نهال جامد فارسی زبان است برای سوسن پس این هم استعمال می کنند چنانکه گویند یک بیخ درخت مرکب اضافی است مرادف بیخ سوسن (ارو) نشانه ایم یعنی یک درخت در زمین قائم و یکموی بیخ سوسن -

اصطلاح - بقول خان آرزو در وراس برای گاداسپ و زنجیر برای فیسل چراغ هدایت بمعنی پیاز ترگس (کاتبی ۵) چون بیخ (ارو) درخت بونا -

بیخ ترگس

اصطلاح - بقول خان آرزو در وراس برای گاداسپ و زنجیر برای فیسل چراغ هدایت بمعنی پیاز ترگس (کاتبی ۵) چون بیخ (ارو) درخت بونا -

اصطلاح - بقول مؤید درسخ کفن باشد هم هزار قدح پدید آید که کزانی بالا گوید که علمی ریم آهن (کذافی الطب) و در نسخه مطبوعه در نسخه تندر ام این شعر مال می شیراز است صاحب نوکشور این را به جای حطی عوض خای حجه اند نقل نگار بهار **مؤلف** عرض کند که بمعنی آورده گوید که شربابیکه در بیخ تریاک انداخته حقیقی است (ارو) درخت ترگس کی جز - باشد **مؤلف** عرض کند که آن (بیخ نوش)

اصطلاح - بقول مؤید درسخ کفن باشد هم هزار قدح پدید آید که کزانی بالا گوید که علمی ریم آهن (کذافی الطب) و در نسخه مطبوعه در نسخه تندر ام این شعر مال می شیراز است صاحب نوکشور این را به جای حطی عوض خای حجه اند نقل نگار بهار **مؤلف** عرض کند که بمعنی آورده گوید که شربابیکه در بیخ تریاک انداخته حقیقی است (ارو) درخت ترگس کی جز - باشد **مؤلف** عرض کند که آن (بیخ نوش)

اصطلاح - بقول مؤید درسخ کفن باشد هم هزار قدح پدید آید که کزانی بالا گوید که علمی ریم آهن (کذافی الطب) و در نسخه مطبوعه در نسخه تندر ام این شعر مال می شیراز است صاحب نوکشور این را به جای حطی عوض خای حجه اند نقل نگار بهار **مؤلف** عرض کند که بمعنی آورده گوید که شربابیکه در بیخ تریاک انداخته حقیقی است (ارو) درخت ترگس کی جز - باشد **مؤلف** عرض کند که آن (بیخ نوش)

بیخ نشاندن

اصطلاح - صاحب است که بجایش می آید و این لغتی است که اصغری گوید که از عالم نهال نشاندن است بهای محققین اهل زبان ترگس کرده اند می دانیم که بذیل بیخ اشاره این کرده (کاتبی ۵) شکار نیز صاحب مؤید این را از کجا پدید آید و و بذیل که در بار رسیدی نه بهار و بیخ یعنی نشان گل لغات فارسی نوشت - صاحب محیط بر توفیق سبوی (الفیدی ۵) بیخ کان ر نشاندن (خست الحدید) گوید که بفارسی نوش و چرک

اصطلاح - صاحب است که بجایش می آید و این لغتی است که اصغری گوید که از عالم نهال نشاندن است بهای محققین اهل زبان ترگس کرده اند می دانیم که بذیل بیخ اشاره این کرده (کاتبی ۵) شکار نیز صاحب مؤید این را از کجا پدید آید و و بذیل که در بار رسیدی نه بهار و بیخ یعنی نشان گل لغات فارسی نوشت - صاحب محیط بر توفیق سبوی (الفیدی ۵) بیخ کان ر نشاندن (خست الحدید) گوید که بفارسی نوش و چرک

<p>دریم آہن و بیشہ ازی رتہ و ہندی لوہی کاسیل بی خوانی اصطلاح۔ بقول انڈیکوالہ فرنگ و کیت نامندو آن مہانت کہ بر (مستورون) فرنگ بمعنی بیزگی و بی ذائقگی مؤلف عرض ذکر ز کردہ ایم وجہ تسمیہ این پیچ معلوم نشد کہ موافق تہ سہ اس نامہ از خوان درینجا کہ ترکیب پیچ بانوش چہ راست و در لغات فارسی خوان نعمت مراد است (ار و و) بیزگی نوش ہم بدن معنی نیامدہ چنانکہ صاحب محیط بقول آصفیہ مؤلف بے لطفی۔</p>	<p>و کیت نامندو آن مہانت کہ بر (مستورون) فرنگ بمعنی بیزگی و بی ذائقگی مؤلف عرض ذکر ز کردہ ایم وجہ تسمیہ این پیچ معلوم نشد کہ موافق تہ سہ اس نامہ از خوان درینجا کہ ترکیب پیچ بانوش چہ راست و در لغات فارسی خوان نعمت مراد است (ار و و) بیزگی نوش ہم بدن معنی نیامدہ چنانکہ صاحب محیط بقول آصفیہ مؤلف بے لطفی۔</p>
<p>و کرش کردہ (ار و و) دیکھو استورون۔ بی خواہش اصطلاح۔ بقول انڈیکوالہ بی خواہی کشیدن اصطلاحی و فرنگ بمعنی بی طوع و رغبت مؤلف</p>	<p>و کرش کردہ (ار و و) دیکھو استورون۔ بی خواہش اصطلاح۔ بقول انڈیکوالہ بی خواہی کشیدن اصطلاحی و فرنگ بمعنی بی طوع و رغبت مؤلف</p>
<p>بتلای بی خواہی شدن (صائب س) ادولت بی عرض کند کہ موافق تہ نیاس مراد بی خواہت اگر کچھ بی خواہی کشیدہ کرد و در ایام سخت مافض است کہ گذشتہ (ار و و) دیکھو بی خواہت خواہہا (ار و و) بے خواہی کے مرض میں مبتلا ہونے کا بیان ہے۔ بمعنی بیخ و بن است</p>	<p>بتلای بی خواہی شدن (صائب س) ادولت بی عرض کند کہ موافق تہ نیاس مراد بی خواہت اگر کچھ بی خواہی کشیدہ کرد و در ایام سخت مافض است کہ گذشتہ (ار و و) دیکھو بی خواہت خواہہا (ار و و) بے خواہی کے مرض میں مبتلا ہونے کا بیان ہے۔ بمعنی بیخ و بن است</p>
<p>بی خواہت اصطلاح۔ بقول بھروانہ سندان از استا فرسخی بر معنی پنجم بار گذشتہ و غیث بمعنی بی تلاش و فکر و نا طلبیدہ مؤلف (ار و و) بیخ و بن کہ سکتے ہیں جیسے اُس نے عرض کند کہ موافق قیاس است (صائب س) اس باغ کو بیخ و بن سے بہاؤ کیا؟</p>	<p>بی خواہت اصطلاح۔ بقول بھروانہ سندان از استا فرسخی بر معنی پنجم بار گذشتہ و غیث بمعنی بی تلاش و فکر و نا طلبیدہ مؤلف (ار و و) بیخ و بن کہ سکتے ہیں جیسے اُس نے عرض کند کہ موافق قیاس است (صائب س) اس باغ کو بیخ و بن سے بہاؤ کیا؟</p>
<p>آہ از درد گران بی خواہت می خیزد ز دل بیخ و بن اصطلاح بقول بہار مراد ہ و در کمان سخت حفظ تیر کردن مشکل است (بی خویش) و (دیوتستن) کنایہ از مرد ہوش (ار و و) بغیر طلب کے بے خواہت بھی و تخیر۔ صاحبان بھر و فرنگ فدائی و ہفت کہہ سکتے ہیں۔ بے خواہش۔ و اندیم ذکر این کردہ اند (ظہوری س)</p>	<p>آہ از درد گران بی خواہت می خیزد ز دل بیخ و بن اصطلاح بقول بہار مراد ہ و در کمان سخت حفظ تیر کردن مشکل است (بی خویش) و (دیوتستن) کنایہ از مرد ہوش (ار و و) بغیر طلب کے بے خواہت بھی و تخیر۔ صاحبان بھر و فرنگ فدائی و ہفت کہہ سکتے ہیں۔ بے خواہش۔ و اندیم ذکر این کردہ اند (ظہوری س)</p>

(۱۳۲۸)

بیخودم پاس رازمی رسدم پچا کم از خوش گذران بیخودی و مدہوشی (ولہ ۵) بیخودی سرگرد
 می رسدم پچا (ار ۹) بیخود بقول آصفیہ پچا اگر حرف سفر بر ما گیر پچا نیست از احوال خود
 سے پیخیر از خود رفتہ بے ہوش مدہوش ہمارا خبر بر ما گیر پچا (ار ۹) (۱) بے خودی
 بدحواس مخمور جبکوانی خبر نہ ہو۔ بقول آصفیہ۔ مؤثث۔ بیہوشی۔ بدحواسی۔

(۱) بخود فادون استعمال۔ ہر دو مرادف
 (۲) بخود گردین یکدیگر است یعنی از خود بخور و خواب استعمال۔ بقول انڈ
 بیخیر شدن و مدہوش گردین و بی ہوشی بخوارہ فرہنگ فرنگ یعنی معروف مؤلف
 حواس شدن (ظہوری ۱۵) درخار زار عرض کند کہ یعنی کسی کہ نہ چیزی خورد و نہ خواب
 خرقہ ظہوری شگفتہ دل پچا بخود بیکہت گل سگر بگردنایہ از بے آرام و بے سکون اسم فاعل
 قتادہ ایم پچا (ولہ ۵) روی بنمای کہ بخود گرد ترکیبی است موافق قیاس (ار ۹) بے خور
 پچا چند رویدن خود روسازم پچا (ار ۹) و خواب بقول آصفیہ وہ شخص جو کمانے نہ ہوئے
 بے خود ہونا۔ بے چین اور بے آرام۔

(۱) (۲)

(۱) بی خودی اصطلاح ۱۲ (الف) بی خویش اصطلاح ۱۳ الف
 (۲) بی خودی سرگردن یعنی مدہوشی (ب) بی خود شستن بقول برہان باو
 و از خود رفتگی و بی ہوشی باشد (ظہوری ۵) معدولہ بروزن بی ریش یعنی بی خود و بیہوش
 بیخودی و ام می توانم کرد پچا شہرت خود او انہی و انکووب مرادف آن و مصدر
 پچا (۲) ظاہر شدن و واقع شدن و آغاز شدن (ج) بی خویش شدن یعنی بخود شستن

(۱) (۲)

<p>بیم آمد که سندش از جمهوری بر (بخوش آمدن) این بر پنج گذشت (ارو) و کیونج - گذشت صاحبان جهانگیری و بجز رشیدی و بسیخ یک گرفته باو اصطلاح بقول شمس</p>	<p>و جامع و فدائی هم ذکر الف و ب کرده اند و بابای اول و کاف دوم فارسی یعنی جهان خراب جهانگیری در طعقات هم ذکر ب کرده و صاحب شد و شش جهت از میان برخاست و بمعنی قیامت ناصری بر الف قانع و بذیل آن ذکر ب هم فرمود و بسیخ مؤلف عرض کند که همه محققین فایده و بهار معنی شخیر را برین اضافه کرده - خان آرزو زبان و معاصرین عجم ساکت و خلاف قیاس است در سراج بذكر این گوید که این معنی مجاز است و لغو اعتبار را نشاید (ارو) قیامت یونش و صاحب رشیدی که آن را حقیقت شمرده و جمله بسیخ اصطلاح بقول برهان باغی نقطه دار مؤلف عرض کند که موافق قیاس و مراد بر وزن بی حیده خرفه را گویند و بجز بقوله الحق ببخود است که گذشت (مولوی معنوی باب) صاحبان جامع و هفت هم ذکر این کرده اند صاحب آنخواج را از نیم شب بیماری پیدا شد و پکار فرمود رشیدی صراحت فرید کند که مراد (بوخله) احسان بر دیوار با بخوشتن سر می زند (ارو) جهانگیری گوید که آن را بنخله و پرپهن هم خوانند - الف اورب - و کیو بی خود (ج) بخود هونا - خان آرزو در سراج می فرماید که ظاهر او با بیای بسیخ بقول بهار و اند مرادف بیخ انطوری بر عکس آن تبدیل یافته ویای دوم از بوخله حد چنان بنخله و ریشهای تین پاکر گرانده کرده اند مؤلف عرض کند که صراحت کامل در مغرگا و زمین با مؤلف عرض کند که حقیقت بر (بنخله) گذشت (ارو) و کیو بنخله -</p>
<p>بسیخ بقول برهان بکسر اول و سکون ثانی و وال (ا) نام درختی است مشهور و آن با</p>	<p>بسیخ بقول برهان بکسر اول و سکون ثانی و وال (ا) نام درختی است مشهور و آن با</p>

بہر عربی مصنفان خوانند۔ صاحبان سروری و جہانگیری و رشیدی و ناصری و جامع و سراج
 ذکر این کرده اند (ناصری ۵) حقیرم ای چمن پیر امین گری شربیدیم ہا کہ از جان سایہ
 جوئی چو بر سر تافت خورشیدیم ہا صاحب خیانت گوید کہ گویند این درخت بار ندارد و بار
 این را دیده ایم کہ قابل خوردن نباشد مگر بید سادہ بخور شکوفہ نرندار و محققین نوشتہ اند کہ
 ہندہ نوع است صاحب رہنما بحوالہ سفرنامہ ناصر الدین شاہ قاجار این را بید مخجون ہم گفتہ بہا
 گوید کہ بدین معنی تیغ و خنجر و شیر و طرہ از تشبیہات اوست (خواجہ جمال الدین سلمان ۵)
 تیغ بید و اسپر غم از دل کن کنون بیرون ہا کہ تیغ بید اسپر غم چو دید انداخت غم در غم ہا
 (النوری ۵) ناگشید است قضا خنجر بید ہا ہمہ گلزار پر از پیکان است ہا (اول ۵) در مصنفان
 قضا بخون عدو ہا تا بشیر بید گنگون باد ہا (محمد قلی سلیم ۵) پریشان مادر م چون طرہ بید
 چو مرغ بیضہ ضائع کردہ نومید ہا صاحب محیط گوید کہ اسم فارسی است سحروف بہ بید سادہ و
 بہر عربی خلاف و مصنفان و تبرکی بال و سکور و بلغت افغانی اولہ و در ملک مالوہ نیگرہ مزاج
 آن حار باقتدال و بقول صاحب کامل بارہ و یابس و گویند ثمر آن سحتدل میان رطوبت و سبوت
 و در آن قبض خفیف و برگ آن سرد و خشک و در آن اندک حرارت و قبض و تلخی است و گل
 آن سرد و خشک و منافع دارد (النج) مؤلف عرض کند کہ اسم جاہد فارسی زبان است
 (ار ۱۰) بید بقول آصفیہ فارسی مذکر۔ ایک قسم کے درخت کا نام جسے ہندی میں
 بیت کہتے ہیں اس کے شاخوں میں از حد خمیدگی اور لچک پائی جاتی ہے۔

(۲) بید۔ بقول بہبان و سروری و جہانگیری و رشیدی و ناصری و جامع و سراج نام

دیوی بودہ درما نذران کہ رسم اور اگشت (حکیم فردوسی سے) بد زید پہلوی دیو سپید
 جگر گاہ اولاد و غزی و بید (اول سے) نمائی مراجی دیو سپید پوہمان خان پولاد و غزی
 و بید پوہمان **مؤلف** عرض کند کہ اسم جامد فارسی زبان می نماید (ارو) بید فارسی میں
 ایک مازندرانی دیو کا نام ہے جسکو رسم نے قتل کیا تھا۔ مذکر۔

(۳۳) بید۔ بقول برہان و سروری و جهانگیری و رشیدی و جامع معنی باشد و بید
 (حکیم فردوسی سے) میان بستہ دارید و بیدار بید پوہمان در پناہ جہاندار بید پوہمان
 ناصری گوید کہ مختلف بید و بید مختلف باشد **مؤلف** عرض کند کہ ناصری مکنذری خورد
 کہ بید مختلف باشد نوشته باشد از باشند است و بید از بودن و ہر دو جمع حاضر
 امر و بید مختلف بید بخلاف واو (ارو) رہو تم۔

(۳۴) بید۔ بقول برہان و سروری و جهانگیری و ناصری و جامع کہ یکی را گویند کہ کاغذ و
 جامہ ہای دشمن را ضائع کند صاحب سروری گوید کہ بدین معنی مرادف بید (منظف سروری
 سے) ہوا چنان زبردت کہ آدمی خواهد پو کہ بچو بید بومینہ در شود پیمان پو صاحب
 رشیدی گوید کہ گرمی است کہ در بیدی باشد و خوراکش بید است۔ خان آرزو در سرگ
 بر رشیدی اعتراض کند و بادگیر محققین مشفق چنانکہ (مند بید زده) و (قالبین بید زده)
مؤلف عرض کند کہ ما ہم باتفاق ہمہ محققین زبان دان و اہل زبان دان قول رشیدی
 را بدون سند معتبر نداریم (ارو) وہ کثیرا جو کاغذ اور شپم کو ضائع کرتا ہے۔ مذکر۔

(۳۵) بید۔ بقول برہان و سروری و جامع و سراج معنی یہود و بی فائدہ و ناسودمند

باشد وقتی که مرادف باد شود چنانکه گویند (باو و بید) یعنی بیخاذه و ناسو و مند (حکیم فردوسی) که بهرام دادش با بران نوید پس سخن گفتن او شود باو و بید، مؤلف عرض کند که استعمال این مفرد نیامده و بحیال مابدل مهمل باو است که بر معنی بخشش یعنی بیخ گذشت الف بدل شد به تختانی چنانکه ارمغان و یرمغان (ار و و) یهوده - بے فائده -

(۶) سید - بقول برهان و سروری و جهانگیری و ناصری و جامع بزبان هندی نام کتابی است مشتمل بر احکام دین هندوان و باعقاد ایشان کتاب آسمانی است (امیر خسرو) زهی هند و زبانت مانند و بید که در محراب داری روی امید به صاحب رشیدی گوید که نام چهار کتاب هندوستان که با عقدا و شان هر چهار کتاب آسمانیست صاحب غیاث گوید که در حقیقت آن یکی است و مشتمل است بر چهار دفتر - خان آرزو در سراج ذکر این کرده گوید که هندی صرف است مؤلف عرض کند که در سنسکرت نام این کتاب وید است به و او و بعضی از هندو بید هم خوانند بلی تحقیقی فارسیان آن را مفرس کرده اند به تبدیل و او به مؤلفه چنانکه او و آب (ار و و) وید بقول آصفیه سنسکرت - اسم مکرر ما خود از وید کتاب آسمانی -

(۷) سید - بقول برهان و جامع یعنی هوش و شعور - صاحب غیاث بذكر این گوید که چنانکه بیدار یعنی مقابل خفته خان آرزو در سراج گوید که (قالین بید زده) را صاحب مؤلفه الفضا و هوش زده خوانند باشد که یعنی موش هم آورده و صاحب برهان موش را هوش خوانده بین معنی قائم کرده باشد چنانکه بعد تفتیش و تنقیح معلوم می شود مؤلف عرض کند که به وجود بیدار

که اسم فاعل ترکیبی است لغزش و نتیج شمایچ است (اره ۱۹) هوش بقول آصفیه فارسی است
 ناگره فهم بده - سجه عقل - فراست - دانش - شعور -

(۱۸) بید - بقول بهمان بکواله مؤید یعنی موش که عربان فاره خوانند - خان آرزو در سراج گوید
 که بدین معنی در هیچ کتاب لغت و کلام شعر اینظر نیامده و فرماید که بخیاال می رسد که صاحب مؤید در
 اسنادی (قالی بید زده) یا مثل آن دیده و بقیاس معنی آن پیش نمید مؤلف عرض کند که راست
 آن فرماید و این باریک بینی صاحب مؤید برای تأیید فعلا است که هوش را موش دانست و غیر از
 صاحب بهمان که بکواله او ذکر این کرد و دیگر کسی از محققین اهل زبان ذکر این معنی نکرد و دلیل صحت
 هوش از لفظ بیدار است و قیاس لغاتنمای آن نمی کند که اهل انت موش را هوش خوانند
 باشد بای حال این معنی را بدون سند استخوان نسیم (اره ۲۰) چو باد و کجیو تبرک پانچون معنی -

(۱۹) بید - بقول بهبار نام گیاهی که عبری بخیزران گویند و از برگ آن پلنگ و امثال آن
 بافند و فرماید که بدین معنی بیت بقوقانی هم متعارف (محمد سعید اشرف ۵) پی خواب بهاری فرشته
 کردند و پلنگ بیدانند از سایه بید و مؤلف عرض کند که صاحب محیط بر خیزران گوید که
 لغت فارسی است و بهندی بیت و چوب بیت و عبری جنه که برگ آن شبیه برگ نخل و کونک
 از آن و از برگ آن سطح کرسی و پاکلی و چار پانی می بافند و در هند بسیار گرم و خشک در روم و
 آشنایین سائیده آن جهت قطع زلف الهیم و نعلات آن رابع و محلل او رام و مورچه گویند و
 و از خواص آنست که چون در جامه گذارند از ضه بدن ضرر نمی رساند (الخ) مؤلف عرض کند
 که چیزی که بهبار را در غلطی از دست همین فرشته کرسی و چار پانی هست که درین روزها از پوست